

היינט פארמאגט איר פאקטאריע

№ 104 | Łódź, Poniedziałek, 6 maja 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, 6 מאי 1935 | № 104

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71. פערטראווער 21, טעל. 224-71.

זשאבאטינסקיס סענסאציאנעלער רעפעראט איז ווארשא

וועגען ארויסטריט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. — די רעוויזיאניסטישע מעמאריאלעז. — די לאגע פון די אראבער. — מבח דער פראספעריטי איז ארץ-ישראל. — וואס וועט זיין מיט דער עמיגראציע קיין ארץ-ישראל? — זיי געזונד, מזרחי! — די ווענדונג צום בית"ר

ווארשא, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קארעס-פאקטאריע). ביי א פילטוישע קעניג פון דער ווארשע פאקטאריע, ווערען א מאנאט פון 2-4 מיליאן און אזא סא-נאן וועט בלי ספק שוין טרעפן אין ציל. רעדענדיג וועגען די רעוויזיאניסטישע מעמאריאלעז, ערקלערט זשאבאטינסקי, אז די מאנדאט-קא-מיסיע גייט זיך צו געבן א קלארען ענטפער אויף אונזערע מעמאריאלעז. דערביי מאכט זשאבאטינסקי א קאמפלימענט די אראבער, באשר זיי קענען נאך גוט דאס פאליטישע שפיל פון מעמאריאלעז. ווען מ'האט אפגעווארפן זייער פראטעסט געגען דער באפארדעקטאציע, האבען זיי פונדעסטוועגען נאכאמאל פראטעסטירט. זיי זענען די פערמאנענטע מאגער. און אזעלכע דארפן זיין אויך מיר, האט אונטערשריטען דער דערנער.

בנוגע דער פראספעריטי אין ארץ ישראל, האט זשאבאטינסקי געזאגט א פאר הארבע ווערטער. די רויסקע עמיגראציע קיין א"י וועט נישט נוצן, אויב עס וועלען דערצו נישט זיין די געהעריגע פאר-בעדינגונגען. ס'איז נישט גענוג — האט זשאבא-טינסקי געזאגט — צו עפענען א טעאטער, אריינצו-לאזן אכעלם אויפ'ן זאך, ווען ס'זענען נישטא קיין שטיהל, קיין עסטראדע און אנדערע נויטיגע איינריכ-טונגען. די מאסע, וואס עמיגרירט קיין א"י, וועט נישט אויסהאלטן די שווערע משא.

ס'וועט קומען אין א"י אזא קראך, אז אין פער-גלייך מיט'ן קראך פון 1929 אין א"י, וועט די איז-טיגע קאטאסטראפע זיין א קונדערשפיל — האט זשאבאטינסקי געזאגט, — די פראספעריטי וועט זי-כער פלאצען אין א"י. דערווייל קענען נאך אריינ-פאהרען אין לאנד קאפיטאליסטען מיט 1000 פונט. מען איז אבער נישט זיכער, אז א ליאדע טאג וועט נישט ארויס א פערדראנג, וועלכע וועט פארערן פון די קאפיטאליסטען 2000 פונט. און מ'ווייסט נאך נישט, צי ביי דעם וועט עס שוין בלייבען שטעהן עס איז אויך נישט אויסגעשלאסן, אז געוויסע מלך-כות וועלען פרובען נישט ארויסצולאזן געלד קיין

ווארשא, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קארעס-פאקטאריע). ביי א פילטוישע קעניג פון דער ווארשע פאקטאריע, ווערען א מאנאט פון 2-4 מיליאן און אזא סא-נאן וועט בלי ספק שוין טרעפן אין ציל. רעדענדיג וועגען די רעוויזיאניסטישע מעמאריאלעז, ערקלערט זשאבאטינסקי, אז די מאנדאט-קא-מיסיע גייט זיך צו געבן א קלארען ענטפער אויף אונזערע מעמאריאלעז. דערביי מאכט זשאבאטינסקי א קאמפלימענט די אראבער, באשר זיי קענען נאך גוט דאס פאליטישע שפיל פון מעמאריאלעז. ווען מ'האט אפגעווארפן זייער פראטעסט געגען דער באפארדעקטאציע, האבען זיי פונדעסטוועגען נאכאמאל פראטעסטירט. זיי זענען די פערמאנענטע מאגער. און אזעלכע דארפן זיין אויך מיר, האט אונטערשריטען דער דערנער.

בנוגע דער פראספעריטי אין ארץ ישראל, האט זשאבאטינסקי געזאגט א פאר הארבע ווערטער. די רויסקע עמיגראציע קיין א"י וועט נישט נוצן, אויב עס וועלען דערצו נישט זיין די געהעריגע פאר-בעדינגונגען. ס'איז נישט גענוג — האט זשאבא-טינסקי געזאגט — צו עפענען א טעאטער, אריינצו-לאזן אכעלם אויפ'ן זאך, ווען ס'זענען נישטא קיין שטיהל, קיין עסטראדע און אנדערע נויטיגע איינריכ-טונגען. די מאסע, וואס עמיגרירט קיין א"י, וועט נישט אויסהאלטן די שווערע משא.

ס'וועט קומען אין א"י אזא קראך, אז אין פער-גלייך מיט'ן קראך פון 1929 אין א"י, וועט די איז-טיגע קאטאסטראפע זיין א קונדערשפיל — האט זשאבאטינסקי געזאגט, — די פראספעריטי וועט זי-כער פלאצען אין א"י. דערווייל קענען נאך אריינ-פאהרען אין לאנד קאפיטאליסטען מיט 1000 פונט. מען איז אבער נישט זיכער, אז א ליאדע טאג וועט נישט ארויס א פערדראנג, וועלכע וועט פארערן פון די קאפיטאליסטען 2000 פונט. און מ'ווייסט נאך נישט, צי ביי דעם וועט עס שוין בלייבען שטעהן עס איז אויך נישט אויסגעשלאסן, אז געוויסע מלך-כות וועלען פרובען נישט ארויסצולאזן געלד קיין

פאר יז, 5 (ספ. טעל.) היינט זענען אין גאנץ פראנקרייך פארגע-קומען וואהלען צו די שטאט-ראטען, אין פאריז זענען ארויסגעשטעלט געווארען 80 קאנדידאטורען. לויט פראנצויזישע אינפארמאציעס האט קיין איינציגער קאנדידאט נישט בעקומען די נויטיגע מערהייט שטימען, אזוי אז דעם קומענדיגען ווא-טאג וועלען מוזען איבערגעהן די וואהלען. דער וואהל-טאג איז אריבער רוחיג. ערנסטע אינצי-דענסען זענען נישט פארגעקומען אין עריגן, נישט אין פאריז און נישט אין די איבריגע טיילען פון לאנד. אויפ'ן מאגפארנאס איז פארגעקומען אן-אינצידענט צווישן דער פאליציי און דער בעקא-טער סופראשיסטקע לואיזא ווייס, וועלכע האט

נאך גענוג און שווערע לידען איז געשטארבען דעם 5-טען מאי 1935 מיין הייס-געליבטער מאן, אונזער טייערער פאטער, שוויגערסאטער, נויטפאטער, ברודער, שוואגער און אונזער איין עלטער פון 69 יאהר

ני"ע מאריצי גארדבערג
בן-מייסטער און פירער פון דער שטאט לאדז
פרעזעס און גרינדער פון דער געז. "חסד ואמת" אין לאדז
די לויזא קומט פאר היינט, מאנטאג, דעם 6-טען מאי ד. י. 2.30 ביטאג פון טהרה-הויז, ווענען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די איין טיילען טייערער פערליבענער פרוי, מאכטער, זיהו, שניידס, אייניקלעל און פאמיליע.
מ'זעט נישט צו בעסערן קום מנהלעניק-הוועט.

ווען דער הויז-וועכטער איז געקומען אראפ-געצאנגען ברענגען אין ארדנונג די קאנאליזאציע-רעהרען, וועלכע זענען צופעליג קאלירע געווארען, האט ער זיך אנגעשטויסען אויף א געוויסע פקעט אין פאפיר.

ער האט געפֿענט דאס פאפיר און געהאט פֿאר זיך דאס גרוילענדע בילד פֿון א נח-געבורענע קינד, וואס איז צושניטען געווארען לעבעדיגערלייך. וועגען דער ענטדעקונג האט דער סטרוש-באלד געמאלדען דער פאליציי, וועלכע האט א-טערגענומען אן אינספֿעקטאר, און באלד געקומען אויף די שטראסען פֿון פֿערברעכען.

ווען מען איז געקומען ארעסטירען יעהודית פלינט'ען איז דאס פֿרייליך-מוטער געלעגען קראנק אין בעט. זי איז אפגעפֿיהרט געווארען אין שפי-טאל אריין, וואו זי וועט ענדיגען איהר קימפעס. דערנאך וועט זי איינגעזעצט ווערען אין פֿליסע

דעם 5-טען מאי 1935 איז נאך גענוג שווערע לידען געשטארבען

ני"ע מאריצי גארדבערג
פרעזעס און גרינדער פון דער געז. "חסד ואמת" אין לאדז.
אין פערשטארבענעם פֿערלירען מיר אן איבערגעגעבענעם און אומפֿערנעגליכען ארבייטס-פֿריינד, וועלכער איז ביו צו דער לעצטער מינוט פֿון זיין לעבען מיט דער גאנצער אפֿפֿערעווייליגקייט געשטאנען אויף דער וואך פֿון די פֿעראייניגט-אינסערעסען.
צו דער לויזא, וועלכע קומט פֿאר היינט, מאנטאג, דעם 6-טען מאי ד. י. 2.30 א זיגער ביטאג פֿון טהרה-הויז, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען צו קומען אפֿצוגעבען דעם נאכט דעם לעצטען נאכט.
די פֿערעוואלטונג

זיירעז, נאז און הארץ
הלייניג
מיט בעטעז פון
Z. Rakowski
נעמטריקאווער 67, טעל. 127-81
המט אן שטענדיג קינקס צוויי.
ערציעט א. ה. ו. ווי און אמבולע.
רישעט פון 2-9 אין טון 4-8 אונט.

מנהריסמן=וויזעם הייז ארץ=ישראל
וועלעז ארויסגעגעבעז ווערעז אויף 15 חדשים

מען די שפאָרער העכער 30 מיליאָן נולדען אין דאָס
האַט געמאַכט אַ שווערען איינדרוק.

דאס אויסטוישען דאס געפליכענע געלד אין סחורות, האט אנגענומען א'עפירעמישען כאראקטער, אלע ענשעפטען זענען פיל מיט קונים, מען קויפט, נישט קיין נקאמיה וואס, אבי נישט פון בליבען. ביי די אוינזיכערע בילדענס, פאר די ענשעפטען פון מאנאפאקטור, גלאטערע און שפיינדלע-וועלכע שטעהען לאנגע רייזען פון קונים, פארצייטן פון רעווענדען און ארדננג פון די רייזען, פרי אויסצומירען א געדראנג מיט עווענטועלע אונגליקס-פאלען מיט מענשען.

רעוויזאניסטען קלאגעז און

דעם פראפ. איינשטיין

צו אנ'עהרען-געריכט פאר זיין
לעצטען ארויסטריט

ניו-יארק, 5 (יט"א טעלעגראַפֿיש)

די רעוויזאניסטען האבען אנגעקלאגט דעם
פראפעסאר איינשטיין צו אנהערן-געריכט פאר
זיין לעצטען ארויסטריט געגען די רעוויזאניסטען.

לאדזער נייעס

אורטייל איז פראצעס געשען
וואהל-קאמיטעט

פון. איינהייטליכע פראנט פון די
ארבייטענדע מאסען

אין פראַקטעס נעגלעזט דעם 46-יערהייגען אַראָם
וויזשיקאָווסקי, 45-יערהייגען היעראָנאַם שענוואַלד
און 21-יערהייגען דליה גרובשנינסקי, וועלכע זענען
געווען בעשולדיגט אין קאָמוניסטישער טעטיגקייט
און זענען אַרעסטירט געוואָרן בעת די וואַהלען און
שטאַטראַט אלס מיטגלידער פון וואַהלעקאָמיטעט פון
„אינטימיטליכען פראַנט פון אַרבייטערעמאַסעס“ —
אין אַרױסגעטראָגען געוואָרען אַנאַרסטיי, לױט
זענעלעכע:

וויזשיקאָווסקי איז פּעראָרטיילט געוואָרען אויף
4 יאָהר טורמע.

שענוואלד 4 יאָהר טורמע.
און גלובטשינסקי אויף 2 יאָהר טורמע.

„פֿשע־לאנד פאלעסטינסקי“

ס'איז ארויס דער דריטער נומער פון יודיש-פאלישען וואָכענבלאַט, "פּשעגלענד פּאָלעסטינקס" וועלכער האט זיך געשטעלט אלס אױפגאַבע צו געבן אַנאַלויזטיגע אָפּשפּירונגן פון סאָציאלישע לעבען פון נייעם ארץ-ישׂראל.

ראד'א=פראגראם

פאנטאג, דעם 6 מאי

6,30 פריהטארגן-אוידיצע, 6,30 גיטאסען
טק, 6,50 פליטען, 7,25 פליטען, 8 אוידיצע
פאר שולען, 11,57 צייט-סינגל, 12,03 יידיעות
12,05 קאנצערט, 12,45 א שמועס פאר שולען,
12,55 יידיעות פון טאג, 1,05 טאליסטען קאנצערט,
1,55 עקספארט יידיעות, 2 פליטען, 3,35 בערזע
4,45 קאנצערט, 4,80 א לעקציע דייטש, 4,45
פליטען, 5 א שמועס פאר עלטערע קינדער, 6
פליטען-איבערויט, 6,10 גיטאסען-דעסען, 6,25
געזעלשאפטליכע אוידיצע, 6,30 שמועס פאר טי
דער, 6,40 דאס ארטיסטישע און קולטורעלע לע
בען, 6,45 פליטען, 7,15 פליטען, 7,25 ספארט
יידיעות, 7,35 מיליטערישע אוידיצע, 8,45 ארענד
יידיעות, 9 קאנצערט, 10 רעפארטאזש, 10,38 קאג
צערט, 11 יידיעות, קאמוניקאטען.

Dr Wołkowyski

האמ יוד איבערגעצויגטן אויף
ניגער-גאס 11, טעל. 238-02
 נעמט אן אין הויט- און ווענערישע
 קראנקהייטען. מענער-שוועכע
 טון 8-11 ביי טאג אין פון 9-4 אונטער

Dr. med. P. Braun

צוריסנעסעהרט פון פאריז
רפעיציילסט פאר היינט און ווענערישע
קראנקהייטען
נעמט אן פון 8 בלו 1 און טאג 8 אָנענד.
Cerenialna 4. tel. 16-290.

3000 יידישע קינדער גיבען אפ פֿבֿוד

דעם ענגלישען קעניג צו זיי יובל

5 אָנדרן, 5 (י"א טעלעגראפיש) | לונג איז איינגעארדענט געווארען לכבוד דעם יוביליי
 אין וויטשעפעל איז פארגעקומען א גרויסע | פון ענגלישען קעניג. א גרויסע רעדע פאר די קינד-
 קינדער-פערזאנלונג, אין וועלכער ס'האבען זיך בע- | דער האט געהאלטען ראשינער הערץ.
 מיליאנען דריי טויזענד יודישע קינדער, די פערזאנ- |

דאנציג לעבט איז פֿיפער

מען הויפט אלץ, אבי פטור צו ווערן פון דער דאנציגער וואלוטע

ד' אצ"ג, 5 (ספ. טע.),
היינט האט די פרישיטאט דאנציג איבערנעלעבט
א טאג פון היסטארישע מאמענטען. די בעפעלעך
רונג פון דאנציג אז צוליב די ערשטאציע פון
גורלען איבעראכט פערטרימט געווארען מיט מיר-
לעך, אז דער שטיינער האט גלייך אלס פאלעס פון

מע' מער "פירדארמאניע" נארוטאוויטשא 20

די קאדנער ליגלינגע
די בערימטע קינסטלער
ר. שולשנה,
מ. לאמפע,
א. סאמבערג,
מיט זייער אינטערסאנטע
היינט, מאנטיאג
9.15 אונט

מ. דאמפס ר. שווער א. סעמבערג מין 54 גר. ביז 1.30

ג'ים אגווינערספיל-
בען לעצטן מאָ-
סער האַרדווער
שלאסער

באשקע"

אין 10 בילדער, פראדעג און
פאלידאָן פֿון רושע יאָספּאָוויטש
רושע, מ. דאמפס
מוזיק: ד. פיינגעלסאָן.

מארגן, דינעמאט און 54 יר. ביו 1.30 אויפן פערלענגסטן און א גרויסעם טייל און ספעציעל עווערס
"טוביה דער מירכיהער" און שום
 ערייבט
 אים פרעסטיש: א. אפרמאח.

דאס קעבעל איז ארץ-ישראל

דעצטע י'ד' י'ת פון דער יידישער מערענראפעז-אגענטור

נייע יודישע געזעלשאפטליכע
בנינים

ב־א בִּב, אין קורצען וועלען שוין פערנע-
אנט ווערען רי פויר־אָרבייטען פון „בית־החלוצות“
אין תל־אביב, וואס ענטשטעט א דאנק דעם אָמער-
קאנער פרויענ־ענטשטע פאר ארד־ישראל און דעם גע-
נעראל־דאט פון ארבייטס־פרויען אין אייר־ישראל.
דער בנין אין וועלכען עס וועלען וואוינען 40 חלוצים
אין 15 צימערן, וועט אויך ענטהאלטען 4 ארבייטס־
ווארשטאטעס, א ביבליאָטעק, א לעזע־זאל, קינדר־
טראנס־א. ד. גל.

תִּלְאָבִיב. די פייערונגען פון לענגע דעם
גרונדשטיין אונטער דעם גרויסן טעאטער-בנין
ה'הימ"ה" איז בעשטימט געווארען אויף דעם 20-
טען מאי (ערב ל' צ' עומר) דער בויקאמיטע האט
אָפּגעהאלטען אַן ויציגונג אונטערן פארזיץ פון ה. רוקח
און האט בעשטימט די בויפילענער, לויט וועלכע
דער טעאטער-בנין וועט ערשטען 1300 לעצער.
תִּלְאָבִיב. דאָ ווערט געפיהרט מיט גרויס
ערפאלג אַן זאַמל־אַקציע אויף צו בויען אַ בנין
פאר, "מגן דוד אדום", וואָס זאָל ענטשפּרעכען די
בעדערענישען פון תִּלְאָבִיב.

קינדער-שטערבליכקייט ווערט
ערפאלגרייך בעקעמפט

י ר ו ש ל ים. בעריטטענע דערנאָכטענע
אָפּט גענען דער קינדער - שטערפליכקייט בעווייזען
י בעריטטען פון די 5 קינדער - שוויטסאָציעס פון
הרסה" אין ירושלים. באַרן יאָהר 1954 פון די
451 קינדער, וועלכע זענען געווען געשטארבן
אין די קינדער - שוויטסאָציעס זענען געשטארבען
13, ד. ה. 2.9 פּראָצ. גלוי 4.8 פּראָצ. אין יאָהר
193, 3.8 פּראָצ. אין 1932 און 3.7 פּראָצענט אין
1931

די בעדייטענדסטע פערסענעוונגען פון דער קינ-
ערשטערפליכטיק איז דערגרייכט געוואָרען אין
דער אלט־שטאָט, וואו זי איז געפאלען פון 7.1 פראָצ.

פִּיזִי אֶרֶב־בִּישָׁעוֹ לֹא־גִעַר

פרשנים (י"א) דער סומעל אין אראבי' פאָרנענט פון „אל פאלאג" ברענגט אַ רייה פרטים אויף די בעריכטן פון סער סימפסאָן, פרענטש, דזשאָן שטראַסער און צוזאמענהאַנג מיט דעם פרייז פון פון דעם געשפּרעך, וועלכען דעם באַרענט דזשענער. סאָן און קראַסב'.

עמיר ארסלאן וועגן די פאליטישע פערבינדונגען פון ירושלימער מופטי מיט איטאליען איז נאך אלץ זעהר גרויס.

און, אל דזשאמאל אל אראביא" אוי ערשינען א טעלעגראפישע הפחשה פון עמיר ארסלאן, וועלכער שרייבט, אז דער בריי, וועלכער האט ארויסגערופען דעם טומעל, איז א געפאלשטער.

"פעלעסטון" און, אל אקאפאמא" האלטען, אז די דאזיגע הפחשה שפעט נאך נישט אויס דעם ענין און די פערדייטערסירטע דארפן אקלאנגען די "ברייפעלעך" אין געריכט, כדי דער גאנצער ענין זאל עפענטליך אויפגעקלערט ווערן.

האט בעת זיין לעצטען בעדוך אין ארץ-ישראל צו זאמען מיט דער גרופע ענגלישע פארלאמענטאריע געהאט מיט דעם ירושלימער גרויסמופטי אויף דער פראגע, צו האט דער מאנדאט געבראכט נוצען די איינוואוינער פון ארץ ישראל, האט דער מופטי גע-ענטפערט דעם איינציגער רעזיוונס - דעפארטא-מענט, וועלכער האט געבראכט נוצען די אראבער איז דער געזונדהייטס - דעפארטאמענט, ווייל זיין טעטיגקייט ווערט נישט געאיינפלוסט דורך פאליטיק דער בילדונגס - בודזשעט פערפירונג נישט די ארא-בישע פאָדערונגען, דאס זעלבע איז נונט דעם מצב פון די וועגען צווישען די אראבישע זידלונגען.

בלויטגער צוזאמענשטויס

צווישען די אנהענגער פון מופטי און דער אראבישער אפאזיציע

ירושלים (י"ט"א) פון שכם ווערט מיטגע-טיילט, אז פארן שלום פון די ענבי-מוסאפייטליכ-קייטען איז דארט געקומען צו צוזאמענשטויסען צווי-שען די אנהענגער פון מופטי-און פון דער אראבישער אפאזיציע (נאשאשאבא אנהענגער), ווען איין שטאט איז צוריקגעקומען א גרויסע גרופע עולי-רגליניקעס פון ירושלים. בעת די צוזאמענשטויסען זענען 5

אייניגע אראבישע צייטונגען טיילען מיט. אז דאָס דאָרף ליפּטאט בױו ירושלים, װאָס איז אינעם געװען הערשטן דורך די אָנהענגער פון מוסט' האָט מיט איהם איבערגעריסן יעדע בעציהונגען. "פעלעכמן" טיילט מיט, אז די א"רעגירונג האָט נישט אַרױפּט דעם עמיר ארסלאן צו פער- בלייבן אין ארױטישלא אַ גענערע צייט. נאָר בױו דעם נעכסטען שײף, װאָס שױמט אָפּ דעם זעלבען טאָג אין אונזער.

ירושלים (מ"א) דער ירושלימער קאָרעס

זענען דער ירושלימער לילא און האָר פערדנען

פערזאן געוואונדעלט געווארען. אין די פאליציי האָט פיל פערזאן ארעסטירט. און די רוח איז שנעל צוריק געשטעלט געווארען. אין פערזאנלעכע צווישן איבערגעפירט געווארען אין שפיטאל. די לידענ-שאפטליכע דיוקסיעס צווישען די שטרייטער פער- צידים האָבען צו איר פערצווייגט אויף דעם פער-שאטנען בריף, וועלכען עמיר ארסלאן זאל האָבען געשריבען צום ירושלימער גרויסמוסט, וואָס האָט אַרױסגערופּען אזא טומטל אין אַראַבישען לאַנער.

בעדייטונג פון פראנצויזיש-סאוויעטישן אפמאך וואס שרייבט די פוילישע פרעסע וועגן דאזיגען היסטארישן געשעהניש

נישט קוקענדיג אויף אלע בעמיהונגען און אינטריגעס פון די דילאמאטען פון דריטער רייך צו לעגען שטיינער אויפ'ן וועג פון דעם געפלאנטען פראנצויזיש-סאוויעטישן אפמאך, איז דער לעצטער דאך געווארען א געשעהעניש פאקט. פון איצט אן האט דאס היטלער-לאנד זיך צו רעכענען דער מיט, אז יעדער פרוב פון אנגרייף אויף פראנקרייך וועט אויסאמאטש ארויסרופען א ווידערשטאנד אויך מיט דאס-פערבאנד, און אויך פערקעהרט - יעדער פרוב צו פערוויקליכען די חלומות פון אל-פרעד ראזענבערגען אויף מורח-איראפע וועט זיך אויפ'ן סמך פון דעם איצט געשלאסען פראנצויזיש-סאוויעטישן אפמאך זיך אנשטויסען אויף א גע-גען אקציע אין מערב איראפע מצד פראנקרייך. אין שייכות מיט דעם דאזיגען היסטארישן געשעהעניש, וואס וועט אין א געוויסער צייט צו-מען באטיטלען די אפטייטען פון דעם היטלערישן דייטשלאנד שרייבט די האלב אפיציעלע „נאצטא פאלקסא" צווישען אנדערען פאלגענדעס:

עס דארף פערשטעטלעך ווערען, אז דער אפמאך פון גענערווייטער הילף צווישען פראנקרייך און ראטען-פערבאנד בעגרעניצט זיך נאר צו קאנ-פליקטען אין איראפע. פראנקרייך האט נישט גע-נומען אויף זיך קיין שום פערפליכטונגען לגבי דער פוילישער אקציע. „פון ראטען-פערבאנד, ווי טער הגם די ארטיקלען 2 און 3 רעדען וועגען א נישט פראוואירטע אגרעסיע מצד איינער פון די אייראפעאישע מלוכות קלערט אבער אויך דער פונקט 4 פון פראטאקאל צום אפמאך, אז פאר „אינעם פון די אייראפעאישע מלוכות" האלטען ביידע צדדים נאר דייטשלאנד. אין אנדערע פאלען למשל אין פאל (לאזען מיר פריילאזען אונזער פאנסאזיע) פון א אגרעסיע פון דער שווייץ אויף פראנקרייך, אדער פון רומעניען אויף ראטען-פערבאנד, איז די צווייטע פון די צדדים מחויב זיך צו צוהאלטען פון וועלכער עס איז דירעקטער אדער אינדיקטער הילף אדער אונטערשטיצונג פאר'ן אנפאלער, אזוי ארום וועט דער פראנצויזיש-סאוויעטישער אפמאך פאר א האנדלונג מצד פראנקרייך און ראטען-פערבאנד, נאר אין פאל פון א קאנפליקט מיט'ן דריטער רייך.

צאנזלידענדיג ווייטער דעם אפמאך געהט די צייטונג איבער צו דעם פוילישן שטאנדפונקט אין דער דאזיגער קאמף און קומט צום אויספיר, אז „ערשטענס דארף פערשטעטלעך ווערען, אז דער אפמאך פון 2-טען מאי אין פאריז לעבט נישט ארויף אויף פוילישן דירעקט אדער אינדיקטער קיין שום נייע פערפליכטונגען.

צווייטענס: פאר פוילען איז וויכטיג, אז דער אפמאך צווישען פראנקרייך און ראטען-פערבאנד זאל נישט האבען קיין השפעה אויף דער ענדערונג פון די גענערווייטער נישט צווישען פוילען און פראנקרייך. אין נישט צווישען פוילען און ראטען-פערבאנד, די דאזיגע בעציהונגען זענען רעגולירט פאר פוילען און פראנקרייך דורך א בונד און פאר פוילען און ראטען-פערבאנד דורך א נישט אנגרייפס פאקט, אויך וויילען מען קען ארטיילען פון דעם פערשטען אנצאל פון טעקסט פון פארזיכער אפמאך, וועט ער נישט דא ארויס קיין שום אויפטריטלונג-גען. עס פערשטעהט זיך, אז מחוץ די טראקטאטען עקזיסטירט נאך שטענדיג א פאליטישע אינטענץ. אן אויפקלערונג וועגן דער דאזיגער אינטענץ קען מען פארשטיין מצד די שטעלע פון אפמאך ד. ה. מצד ליטחאנאווען און לאוואלען.

דער ווייט פון מיניסטער לאוואל, וואס ווערט אין די נאךגעסטע טעג ערווארט אין ווארשע וועט זיך א בעזונדערס גינסטיגע געלעגענהייט צו א פאר-שטענדיגער און אויספירליכער אויפקלערונג מצד לאוואלען דאס דאזיגע פראבלעם.

די ענדערקעס, גאנצע ווארשע-אפמאך, האלט אן דער פראנצויזיש-סאוויעטישער אפמאך טראגט דעם כאראקטער פון א פערטיידיגונג-אפמאך. ביי דע מלוכות ווירקענדיג אין די ראהמען פון פליקלער ליגע פאקט פערזיכערען זיך אין פאל פון א נישט פראוואירטער אגרעסיע מצד א אייראפעאישע מלוכה א גענערווייטער פערשטענדיגונג מיט'ן ציל פערשטעטלעך די מיטלען וואס דארפען אנגענומען ווערען כדי אפצוהאלטען די טעריטאריאלע אונגער-ריהליכקייט אין פאליטישע אונגעהעגניגקייט.

די צייטונג ווייזט אויך אן, אז עס איז פער-זיכערט געווארען א בעדייטענדע הילף פאר די סאוויעטען אויסצובויען באהן-ליניעס לענג - אויס דער „רויטער-מערב-גרעניץ", וועגען דער בעדיי-טונג פון אפמאך שרייבט די „נאצטא ווארשע-אפמאך" אז „ער איז דאס שום סאך א נייע פרוב צו פערשטייגען דעם שלום אין איראפע, א אנדערע וואך איז אבער, אז די אויסרעכענונגען פון געוויסע פראנצויזישע פאליטישע קרייזען דארף אפגעקויפט ווערען ווייטען הילף - וועגען שטארק איבערטייבען.

דער אנטויל פון רוסלאנד איז די ווירטשאפט-ליכע רעפערעסיעס, וואס זענען פארגענומען דורכ'ן פאקט פון דער פליקלער-ליגע לגבי דעם אנגרייפער איז פערשטעטלעך זיך און שום בעדייטונג, אויב עס האנדעלט זיך ווידער וועגען מיליטערישער הילף פון די סאוויעטען אין פאל פון א מלוכה אויף מערב, וועט זי ווי מיר האבען שוין נישט איינמאל אנגעוויזען זיין זעהר בערגעניגט, ווען מען געהט אין אכט די רויטע לאגע אויפ'ן ווייטען מורח, דער „ראבאטניק", האלט, אז דער פראנצויזיש-סאוויעטישער אפמאך דארף בעטראכט ווערען אלס א שוין געגען היטלעריזם, ווייל דער אפמאך בע-ט זיך נאר אויף די אייראפעאישע מלוכות.

דער צוועק פון דעם פערנער פראצעס

הכמים, שפער פון וועלט-ליניעס, פאטעטען, נביר, אים, געלעהרטע און איין זייט, און מערטרער פון דער אנדערער זייט - דאס דאזיגע פאלק, און ווע-מעס עקזיסטענץ ארבייט, וואלט נישט געווען די היינטיגע ציוויליזאציע, זאל שטעהן אויף א צע-זיך פאר דער וועלט, וועגען איהם זאל דער אדער יעדער ריכטער, מען אויך זיין פון דער העכסטער סאליטעט, ארויסטראגען אן אורטייל, צי ער גע-פונט זיך אויף די הויכקייטען פון דער מענשהייט, אדער נישט. און דאס זאל זיין פאר אונז א סא-טיספאקציע, צי דער אדער אנדערער טרובונג וועט אונז ארויסנעמען א נומע צייגניש? צי 4 טויזענט יאהר פון שפערענישען און מערטרער לעבען פאר-דערט נאך בעשטעמטונגען און פאטעטען? צי ער נאך ווער, וואס האט א געוועזען א שטויטלעך מענש-ליכע נשמה, צווייפלען, אז מיר שפרייזען אויף די העכסטע שפיצען פון דער מענשהייט?

זיכער - איך גיב מיר אפ א דין וחשבון, אז אונזערע לאגע איז אזא פערטירדיגע, ווייל מיר קיין ארבעט, וואס זאל אונז פערטיידיגען, ווייל מיר זע-נען איבערלאזט א מינדערהייט און די מענשליכע גע-מינדיגקייט געהט שטענדיג אויף דער ליניע פון קלע-סטען ווידערשטאנד און שלאגט דארט וואו זי זעהט א שוואכע פאזיציע.

פאראדאקס, אז מען וועט דאס אננעמען ווי א פאראדאקס, אדער פאקטיש פיל איז אזוי מיר ארט און טוט מיר וועניגער וועה דער, וואס זי-דעלט אונז, ווי דער, וואס ריהט אונז. דער שונא-מען אויף מיר רייטען, דערויף אז ער א שונא און דאס איז זיין נאטירליכע פונקציע. וועלעך וועל איהם אראפזארגען ווי נאר איך וועל קענען. יעדענפאלס, וועל איך צו דער נאכטער הויט נישט צולאזען זיין נייע פולשטענדיג שמוציגע און ברוטאלע לאפעס. און אין ערגסטען פאל, אויב איך וועל מיר שוין נישט קענען פערטיידיגען, וועל איך מיט עקעל אויסנע-מען די דאזיגע העסליכע בערהורונג, אבער די האנד-פון א פריינד דארף אפילו א גלעט טון און אננעמען מיט דער מינע פון גרויס צופרידע-הייט, און דאס איז שוין איבער מינע בוחות.

און דאך דער צווייטער פונקט פון פראבלעם - די עקזיסטענציע. צו וואס פאר א צוועק דארף מען איינארענען אעלכע ספעקטאקלען? צי וועט דער פערלויף און סוף פון פראצעס איבערצויגען באטיטלען אונז אונטער איהם דעם איינדרוק, אז נישט עס וועט זיך שוין שטענדיג געפונען אן אויסרייד אויסצוטייטשען די מפה. אין ערגסטען גענעבען עווארען איינעם פון די טיכטיגסטע מע-שען פון סאוויעטישען רעזשים - קאנאנאליזאציע, וועלכע האט פריהער אלס ליטער פון דער לאנד-ווירטשאפטליכער אפטיילונג פון צענטראל-קאממעס פון דער ערנענונגס - פארטיי בעהערשט די קאטאס-טראפאלע לאגע אויפן דארף. עס קומט אלץ פאר א „מאביליזאציע פון רעזערוו", דערייז מוז מען מודה זיין, אז אין די הינט בעדייטונגען האט זיך דער דאזיגער סיסטעם ארויסגעוויזען פאר וועה ווירק-זאם. מיר ברענגען דא איינע ציפערן, וואס עס האט אנגענומען דער קאממונאליזאציע - קאמיסאר-קאנאנאליזאציע, וועלכער ווייט ארויס קאמיסאר-פון פארטיי-גע-און מען דארף מודה זיין, אז אפילו צווישען פעהיגע און ענערגישע-ברידים זינען פון דאס פון די פאלקס-קאממונארע, מיינט ער זיך אויס מיט זיין אויסערנעווענליכע ענערגיע.

קאמיסאר קאנאנאליזאציע האט אנגענומען פאל-גענע ציפערען וועגען די קאטאס-טראפאלע אויף די באהען: 7000 פערטייטעטע און צווענדיגע לאג-מאטיווען, 4,500 פערטייטעטע וואנענען און איבער-אויסצוטייטשען פון וועלט-ליניעס, פאטעטען, נביר, אים, געלעהרטע און איין זייט, און מערטרער פון דער אנדערער זייט - דאס דאזיגע פאלק, און ווע-מעס עקזיסטענץ ארבייט, וואלט נישט געווען די היינטיגע ציוויליזאציע, זאל שטעהן אויף א צע-זיך פאר דער וועלט, וועגען איהם זאל דער אדער יעדער ריכטער, מען אויך זיין פון דער העכסטער סאליטעט, ארויסטראגען אן אורטייל, צי ער גע-פונט זיך אויף די הויכקייטען פון דער מענשהייט, אדער נישט. און דאס זאל זיין פאר אונז א סא-טיספאקציע, צי דער אדער אנדערער טרובונג וועט אונז ארויסנעמען א נומע צייגניש? צי 4 טויזענט יאהר פון שפערענישען און מערטרער לעבען פאר-דערט נאך בעשטעמטונגען און פאטעטען? צי ער נאך ווער, וואס האט א געוועזען א שטויטלעך מענש-ליכע נשמה, צווייפלען, אז מיר שפרייזען אויף די העכסטע שפיצען פון דער מענשהייט?

זיכער - איך גיב מיר אפ א דין וחשבון, אז אונזערע לאגע איז אזא פערטירדיגע, ווייל מיר קיין ארבעט, וואס זאל אונז פערטיידיגען, ווייל מיר זע-נען איבערלאזט א מינדערהייט און די מענשליכע גע-מינדיגקייט געהט שטענדיג אויף דער ליניע פון קלע-סטען ווידערשטאנד און שלאגט דארט וואו זי זעהט א שוואכע פאזיציע.

פאראדאקס, אז מען וועט דאס אננעמען ווי א פאראדאקס, אדער פאקטיש פיל איז אזוי מיר ארט און טוט מיר וועניגער וועה דער, וואס זי-דעלט אונז, ווי דער, וואס ריהט אונז. דער שונא-מען אויף מיר רייטען, דערויף אז ער א שונא און דאס איז זיין נאטירליכע פונקציע. וועלכע וועל איהם אראפזארגען ווי נאר איך וועל קענען. יעדענפאלס, וועל איך צו דער נאכטער הויט נישט צולאזען זיין נייע פולשטענדיג שמוציגע און ברוטאלע לאפעס. און אין ערגסטען פאל, אויב איך וועל מיר שוין נישט קענען פערטיידיגען, וועל איך מיט עקעל אויסנע-מען די דאזיגע העסליכע בערהורונג, אבער די האנד-פון א פריינד דארף אפילו א גלעט טון און אננעמען מיט דער מינע פון גרויס צופרידע-הייט, און דאס איז שוין איבער מינע בוחות.

און דאך דער צווייטער פונקט פון פראבלעם - די עקזיסטענציע. צו וואס פאר א צוועק דארף מען איינארענען אעלכע ספעקטאקלען? צי וועט דער פערלויף און סוף פון פראצעס איבערצויגען באטיטלען אונז אונטער איהם דעם איינדרוק, אז נישט עס וועט זיך שוין שטענדיג געפונען אן אויסרייד אויסצוטייטשען די מפה. אין ערגסטען גענעבען עווארען איינעם פון די טיכטיגסטע מע-שען פון סאוויעטישען רעזשים - קאנאנאליזאציע, וועלכע האט פריהער אלס ליטער פון דער לאנד-ווירטשאפטליכער אפטיילונג פון צענטראל-קאממעס פון דער ערנענונגס - פארטיי בעהערשט די קאטאס-טראפאלע לאגע אויפן דארף. עס קומט אלץ פאר א „מאביליזאציע פון רעזערוו", דערייז מוז מען מודה זיין, אז אין די הינט בעדייטונגען האט זיך דער דאזיגער סיסטעם ארויסגעוויזען פאר וועה ווירק-זאם. מיר ברענגען דא איינע ציפערן, וואס עס האט אנגענומען דער קאממונאליזאציע - קאמיסאר-קאנאנאליזאציע, וועלכער ווייט ארויס קאמיסאר-פון פארטיי-גע-און מען דארף מודה זיין, אז אפילו צווישען פעהיגע און ענערגישע-ברידים זינען פון דאס פון די פאלקס-קאממונארע, מיינט ער זיך אויס מיט זיין אויסערנעווענליכע ענערגיע.

קאמיסאר קאנאנאליזאציע האט אנגענומען פאל-גענע ציפערען וועגען די קאטאס-טראפאלע אויף די באהען: 7000 פערטייטעטע און צווענדיגע לאג-מאטיווען, 4,500 פערטייטעטע וואנענען און איבער-אויסצוטייטשען פון וועלט-ליניעס, פאטעטען, נביר, אים, געלעהרטע און איין זייט, און מערטרער פון דער אנדערער זייט - דאס דאזיגע פאלק, און ווע-מעס עקזיסטענץ ארבייט, וואלט נישט געווען די היינטיגע ציוויליזאציע, זאל שטעהן אויף א צע-זיך פאר דער וועלט, וועגען איהם זאל דער אדער יעדער ריכטער, מען אויך זיין פון דער העכסטער סאליטעט, ארויסטראגען אן אורטייל, צי ער גע-פונט זיך אויף די הויכקייטען פון דער מענשהייט, אדער נישט. און דאס זאל זיין פאר אונז א סא-טיספאקציע, צי דער אדער אנדערער טרובונג וועט אונז ארויסנעמען א נומע צייגניש? צי 4 טויזענט יאהר פון שפערענישען און מערטרער לעבען פאר-דערט נאך בעשטעמטונגען און פאטעטען? צי ער נאך ווער, וואס האט א געוועזען א שטויטלעך מענש-ליכע נשמה, צווייפלען, אז מיר שפרייזען אויף די העכסטע שפיצען פון דער מענשהייט?

דיקטאטאר פון דער פארווארטיקאציע איז ראטען-פערבאנד

איצט זענען מיר עדות פון א געוואלדיגען „שטורם אויפ'ן טראנספארט" - אזא צושטאנד, האט ווייטער נישט געקאנט טאגלעך ווערען, ווייל עס געהערט דאס זאכע, וועלכע א מענטש, וואונט מחוץ די גרעניצען פון ראטען-פערבאנד קען זי נישט פערשטעהען.

די ליטוונע איבערן טראנספארט איז איצט איבער-געגעבען עווארען איינעם פון די טיכטיגסטע מע-שען פון סאוויעטישען רעזשים - קאנאנאליזאציע, וועלכע האט פריהער אלס ליטער פון דער לאנד-ווירטשאפטליכער אפטיילונג פון צענטראל-קאממעס פון דער ערנענונגס - פארטיי בעהערשט די קאטאס-טראפאלע לאגע אויפן דארף. עס קומט אלץ פאר א „מאביליזאציע פון רעזערוו", דערייז מוז מען מודה זיין, אז אין די הינט בעדייטונגען האט זיך דער דאזיגער סיסטעם ארויסגעוויזען פאר וועה ווירק-זאם. מיר ברענגען דא איינע ציפערן, וואס עס האט אנגענומען דער קאממונאליזאציע - קאמיסאר-קאנאנאליזאציע, וועלכער ווייט ארויס קאמיסאר-פון פארטיי-גע-און מען דארף מודה זיין, אז אפילו צווישען פעהיגע און ענערגישע-ברידים זינען פון דאס פון די פאלקס-קאממונארע, מיינט ער זיך אויס מיט זיין אויסערנעווענליכע ענערגיע.

קאמיסאר קאנאנאליזאציע האט אנגענומען פאל-גענע ציפערען וועגען די קאטאס-טראפאלע אויף די באהען: 7000 פערטייטעטע און צווענדיגע לאג-מאטיווען, 4,500 פערטייטעטע וואנענען און איבער-אויסצוטייטשען פון וועלט-ליניעס, פאטעטען, נביר, אים, געלעהרטע און איין זייט, און מערטרער פון דער אנדערער זייט - דאס דאזיגע פאלק, און ווע-מעס עקזיסטענץ ארבייט, וואלט נישט געווען די היינטיגע ציוויליזאציע, זאל שטעהן אויף א צע-זיך פאר דער וועלט, וועגען איהם זאל דער אדער יעדער ריכטער, מען אויך זיין פון דער העכסטער סאליטעט, ארויסטראגען אן אורטייל, צי ער גע-פונט זיך אויף די הויכקייטען פון דער מענשהייט, אדער נישט. און דאס זאל זיין פאר אונז א סא-טיספאקציע, צי דער אדער אנדערער טרובונג וועט אונז ארויסנעמען א נומע צייגניש? צי 4 טויזענט יאהר פון שפערענישען און מערטרער לעבען פאר-דערט נאך בעשטעמטונגען און פאטעטען? צי ער נאך ווער, וואס האט א געוועזען א שטויטלעך מענש-ליכע נשמה, צווייפלען, אז מיר שפרייזען אויף די העכסטע שפיצען פון דער מענשהייט?

זיכער - איך גיב מיר אפ א דין וחשבון, אז אונזערע לאגע איז אזא פערטירדיגע, ווייל מיר קיין ארבעט, וואס זאל אונז פערטיידיגען, ווייל מיר זע-נען איבערלאזט א מינדערהייט און די מענשליכע גע-מינדיגקייט געהט שטענדיג אויף דער ליניע פון קלע-סטען ווידערשטאנד און שלאגט דארט וואו זי זעהט א שוואכע פאזיציע.

פאראדאקס, אז מען וועט דאס אננעמען ווי א פאראדאקס, אדער פאקטיש פיל איז אזוי מיר ארט און טוט מיר וועניגער וועה דער, וואס זי-דעלט אונז, ווי דער, וואס ריהט אונז. דער שונא-מען אויף מיר רייטען, דערויף אז ער א שונא און דאס איז זיין נאטירליכע פונקציע. וועלכע וועל איהם אראפזארגען ווי נאר איך וועל קענען. יעדענפאלס, וועל איך צו דער נאכטער הויט נישט צולאזען זיין נייע פולשטענדיג שמוציגע און ברוטאלע לאפעס. און אין ערגסטען פאל, אויב איך וועל מיר שוין נישט קענען פערטיידיגען, וועל איך מיט עקעל אויסנע-מען די דאזיגע העסליכע בערהורונג, אבער די האנד-פון א פריינד דארף אפילו א גלעט טון און אננעמען מיט דער מינע פון גרויס צופרידע-הייט, און דאס איז שוין איבער מינע בוחות.

און דאך דער צווייטער פונקט פון פראבלעם - די עקזיסטענציע. צו וואס פאר א צוועק דארף מען איינארענען אעלכע ספעקטאקלען? צי וועט דער פערלויף און סוף פון פראצעס איבערצויגען באטיטלען אונז אונטער איהם דעם איינדרוק, אז נישט עס וועט זיך שוין שטענדיג געפונען אן אויסרייד אויסצוטייטשען די מפה. אין ערגסטען גענעבען עווארען איינעם פון די טיכטיגסטע מע-שען פון סאוויעטישען רעזשים - קאנאנאליזאציע, וועלכע האט פריהער אלס ליטער פון דער לאנד-ווירטשאפטליכער אפטיילונג פון צענטראל-קאממעס פון דער ערנענונגס - פארטיי בעהערשט די קאטאס-טראפאלע לאגע אויפן דארף. עס קומט אלץ פאר א „מאביליזאציע פון רעזערוו", דערייז מוז מען מודה זיין, אז אין די הינט בעדייטונגען האט זיך דער דאזיגער סיסטעם ארויסגעוויזען פאר וועה ווירק-זאם. מיר ברענגען דא איינע ציפערן, וואס עס האט אנגענומען דער קאממונאליזאציע - קאמיסאר-קאנאנאליזאציע, וועלכער ווייט ארויס קאמיסאר-פון פארטיי-גע-און מען דארף מודה זיין, אז אפילו צווישען פעהיגע און ענערגישע-ברידים זינען פון דאס פון די פאלקס-קאממונארע, מיינט ער זיך אויס מיט זיין אויסערנעווענליכע ענערגיע.

קאמיסאר קאנאנאליזאציע האט אנגענומען פאל-גענע ציפערען וועגען די קאטאס-טראפאלע אויף די באהען: 7000 פערטייטעטע און צווענדיגע לאג-מאטיווען, 4,500 פערטייטעטע וואנענען און איבער-אויסצוטייטשען פון וועלט-ליניעס, פאטעטען, נביר, אים, געלעהרטע און איין זייט, און מערטרער פון דער אנדערער זייט - דאס דאזיגע פאלק, און ווע-מעס עקזיסטענץ ארבייט, וואלט נישט געווען די היינטיגע ציוויליזאציע, זאל שטעהן אויף א צע-זיך פאר דער וועלט, וועגען איהם זאל דער אדער יעדער ריכטער, מען אויך זיין פון דער העכסטער סאליטעט, ארויסטראגען אן אורטייל, צי ער גע-פונט זיך אויף די הויכקייטען פון דער מענשהייט, אדער נישט. און דאס זאל זיין פאר אונז א סא-טיספאקציע, צי דער אדער אנדערער טרובונג וועט אונז ארויסנעמען א נומע צייגניש? צי 4 טויזענט יאהר פון שפערענישען און מערטרער לעבען פאר-דערט נאך בעשטעמטונגען און פאטעטען? צי ער נאך ווער, וואס האט א געוועזען א שטויטלעך מענש-ליכע נשמה, צווייפלען, אז מיר שפרייזען אויף די העכסטע שפיצען פון דער מענשהייט?

דארט, וואו ס'רעהען דורכט... א מערהויזדיג בלעטל פון דער געשיכטע פון ווילנער אלטע בית-עולם

און וועגן וועלכען ס'ווערן נאך ער הייסט דעם-צווייטן א סך לעגענדעס.

דער דאזיקער ווילנער רב איז נפטר געווארן דעם 17טן פרייטאג י"ט מרחשון תקצ"א, ווען דער אלטער בית-עולם איז שוין געווען 500 יאר אלט. און די תחלה פון קבורה-מחיים איז דעם 17טן בית-עולם איז געווען געשטימט אויף מאנאטאג. אזוי ארום וואלט איינגעקומען צו האלטן דעם 4טן טאג, וואס איז אומגעבליך געווען. מ'האט זיך דעריבער משתדל געווען ביי דעם גענ-גובערנאטאר, אז מ'זאל פאר דעם 17טן טאג געוואלט איהם מופה זיין, דאס זינען ביידע זאלען רחוק אויפן אלטען בית-עולם צווישן אלע ווילנער גאונים און גדולים, דער נגיד-גובערנאטאר האט ערלויבט, אבער אזוי ווי דער בית-עולם איז שוין געווען פערזענלעך האט מען דעם רב געמוזט אריבערגעציען איבערן פארקאן.

דאס איז געווען דער לעצטער גאון, וועלכער האט געפונען זיין מקום-מנוחה אויפן אלטען פערל. דער אויפערשטע פון זיין מצבה, וואס ס'האט פערפאסט דער בעריהמטער ווילנער משורר אהרן הכהן, ענדיגט זיך מיט פאלגענדע פערזען:

„והצר מות זה, אשר נמלא בשכבה מלאה יורק לעינינו ביום קומה“.

אז אזוי איז מיט דעם קבר פון דעם גאון ר' שלום מ"ץ פערזענלעך געווארן אויף שטענדיג דער אלטער ווילנער בית-עולם, וועלכער האט לויט דער מסורה, עקזיסטירט בערך פֿעלטשענדיג הונדערט יאהר — פֿון יאהר רמ"ז ביז תקצ"א.

ח. לעווין

דאן אין שנות פֿון אלטען פֿעלד ביי דער ווילנער לעבען ארענטאל, און כאטש זיי האבען אויס-רחמנות נישט געשטערט די יידען, האבען זיי דאך משתדל געווען זיך ביים דאמאלסדיגען גענעראל-גובערנאטאר קארסאקאוו, ער זאל פֿערבאטען די יידען ווייטער מקבר צו זיין דאָרט וויערע מתים. די השתדלות ווערע האט געהאלפֿען און גלייך נאך סופות האט דער גענעראל-גובערנאטאר ארויס-געגעבען „א פֿריקאז“ צו פֿערזאמלען דעם ווילנער בית-עולם און נישט דערלאזען מעהר צו מקבר זיין דאָרט מתים.

מ'דערציילט, אז דער גענעראל - גובערנאטאר האט געלאזט רופֿען צו זיך די קברנים און גע-פֿאָדערט פֿון זיי אַנאָנסירטערשפּיט, אז זיי וועלען מעהר נישט מקבר זיין דאָרט קיין מתים. די קבר-נים האבען אנגעוויזען דעם גענעראל - גובערנאטאר ער זאל בעסער נעמען חתימה ביי די שטאָט גבאים. דער גענעראל - גובערנאטאר האט דאן מיט רוגזא געענטפֿערט: „די שטאָט-גבאים ביי-טען זיך אלע דריי יאהר אנדערע און קברנים זע-נען אלעמאל די זעלבע...“

צווישען די לעצטע נפֿטרס, וועלכע האבען נאך געווען צו בערעדיגט צו ווערען אויף דעם אלטען פֿעלד שוין נאָכדעם ווי ער איז פֿערזאמלעט געווארען, איז געווען דער בעוואוסטער גאון הרב ר' שלום מ"ץ, וואס איז געווען בעוואוסט אין ווילנא פֿאר א גרויסען שווא-בצע און עניו

ווי געזאגט, שוין, ווען קיין אייגענעם שטעטל-דאָקומענטען ווערען דעם אלטען פֿעלד נישט גע-בליבען. מיר וועלען זיך דעריבער בערגעניצען מיט'ן איבערגעבען אייניגע פֿראַגמענטען און פֿאָק-טען בנבוע דעם אלטען פֿעלד, אזוי ווי ווערען פֿערצייענט און אויפגעפֿאסט געווארען דורך די מסורות און זכרונות פֿון די אלטע ליט

לויט דער מסורה איז דער ווילנער אלטער פֿעלד געגרינדעט געווארען אין יאהר רמ"ז, ד. ה. כמעט מיט 450 יאהר צוריק, אויפֿגעהערט מקבר זיין אויף דעם בית-עולם האט מען אין יאהר תקצ"א (1830), מיט 105 יאהר צוריק, איינגעפֿאסט אין די סיבה, פֿארוואס מ'האט אויפֿגעהערט צו מקבר זיין דאָרט מתים. לויט ווי א. מ. דיק, דערציילט אין זיינע ווערק איז דאס געשעהען אין יאהר תקפ"ח, ווען ס'איז אין רוס-לאנד ארויס דער „אקאז“ אנצוהויבען נעמען יי-דען פֿאר סאָלאַטען. דאס איז אויסגעפֿאלען פֿונקט צו די ערשטע סליחות. אויף די ווילנער יידען האט דער „אקאז“ געמאכט אזא שווערען וואָס, אז מ'האט געוויינט און געלאָגט אויף דער גויה. גאנצע סעג איז מען געווען אויפֿן בית-עולם און גערייטען „קברים“, אזוי, אז די קולות האבען גערייטען עד לב השמים...

דאס האט אריינגעבראכט פֿון געדולד די הויכע מיליטער-לייט, וועלכע האבען געוואונט

דאס יידישע ווילנע האט ווידער אויפֿגעצוי-טערט צוליב דער נייער סכנה, וואס סדרהאט דעם אלטען היסטאָרישען ווילנען בית-עולם אין ווילנא, אין שייכות מיט דעם פֿראַנקעט פֿון דעם ווילנער מאַגיסטראַט צו פֿערוואַנדלען א טייל פֿונם אלט-טען פֿעלד מיט די פֿערהייליגטע ביי אונזער גאנ-צען פֿאָלק קברים פֿון ווילנער גאון, חיי-אדם, גר-צדק א. א. אין א ספּאָרט-סטאָדאָן...

ס'איז נישט צום ערשטען מאל, ווי ס'דוראָהט א סכנה דעם ווילנער אלטען פֿעלד, אבער די לעצ-טע גויה האט זיך א גאנצע אין א מיטען העלען סאָג געטראָפֿען די גאנצע יידישע בעפֿעלקערונג און אונזערשט - אַרסטאָקסען און פֿרייזייניגע און נישט אומזיסט - וויל דער ווילנער אלטער בית-עולם נישט סתם קיין בית-הקברות, נאר א היס-טאָרישער דענקמאל, מיט וועלכען ס'איז פֿערבונדען א שטיק געשיכטע אונזערע פֿון א כמעט האַלבן יאָרהונדערט, א פֿאנטעזא, איבער וועלכען שווערעם נאָך ער-היים דער אָטעס פֿון א סך רומ-פֿילץ דורות, וועלכע רוהען דאָרט זינט הונדערטער יאָרהער. ס'איז דעריבער קיין חידוש נישט, וואס שוין דער פרוב אלץ אנצוהייערן אָט דעם היס-טאָרישען מקום-קדוש, וואס איז נאך דעם פֿראַגער העלט-חוסיד'דיגען בית-עולם כמעט דער איינ-ציגער מאָנאָפּענט וואס איז געבליבען אונז אין גלות, האט אַרומגעווערען אַזא שטארקע אַפּקלאַנג אין דער גאנצער יידישער וועלט און א טרויער-שטימאנג אין די אַרסטאָקסישע קרייזען, וואו מ'האט אפֿילו בעשלאסען צוליב דעם אויסצורופֿען א תענית-צבור...

עסטאנישער ערצבישאה האלט א פארטראג וועגן רמב"ם אין העברעאיש און א דארפאטער פראפעסאר וועגן מאמע-לשון אין יידיש

דארפאטער אוניווערסיטעט

צו דער פיערונג איז געקומען א גאנצע רייה חשוב'ע געלט, צווישען זיי אויך דער דעקאן פון טעאלאגישען פאקולטעט און געוויסע בילדונגס-מינים טער, דער ערצבישאה פון גאנץ עסטלאנד, פראפ. רא-האמען, וועלכער איז ספעציעל געקומען פון רעוועל און פרוי אקאדעמיק פון פינלאנד - זי איז א פיין און האט זיך סתיר אינטערעסירט מיט יידישע אונ-טערנעמונגען. פרוי אקאדעמיק, וועלכע איז אַרבעט צום יידישען פֿאָלק און איז די פרוי פון דעם פֿאָר-זיצער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פּינ-לאַנד, האט זיך אינגאנצן געווינדען דער ציוניס-טישער אַרבייט, זיך אויסגעלערענט יידיש און העב-ראשי און איז כמעט דער לעבעדיגער געוויי פון יידיש-ציוניסטישען לעבען אין פינלאַנד, ס'איז אַז פערט צו זאגען, אז אין דער פיערונג האבען איר טייל גענומען אלע פראפעסארען און דאָזענטען פון דארפאטער אוניווערסיטעט, די גאנצע אקאדעמישע אינטעליגענץ און א קאָלאָסאלער עולם פון יודען און קריסטען.

אויך דער רמב"ם אקאדעמיע האט דער לייטער פון דער קאטעדער פאר יידישע וויסענשאפט פראפ. א. נילקאוויטש געהאלטען אַנאָנסירטערשפּיט אַזאָר געמישען פֿעסערט וועגן „די פֿילאָזאָפֿיע פון רמב"ם און דער יידישער פֿראַפּעסאָר באַרקאן ווע-נען דעם רמב"ם אלס דאָקטאָר און דער בערייטונג פון דעם גרויסען יידישען געלערנטען פאר דער מע-ציונישער וויסענשאפט.

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

פון י. ארימלד

דארפאטער, „אלמא מאטער“ אויך א בעקאנטמאכונג אין יידיש און אין עברית, וואו ס'ווערט געמערקט וועגן דער רמב"ם-פיערונג אין דער אוילא פון אוניווערסיטעט.

אין א צייט, ווען די אוניווערסיטעטען אין א גאנצער רייה לענדער זענען געווארען א נעסט פון ראקעטע און אנטוויקעלונגס און ציוניזם זיך אויס-צו-די-לעצטע יאהרען מיט אנטוויקעלונגס עקסצע-סען אין א יידישע מודעה אויף די וועלט פון „היכל פון וויסענשאפט“ א שטיקעל נחמה און די רמב"ם פיערונגען מיט די בעטייליגונג פון די גרעסטע ער-טאנישע געלערנטע און גייסטיגע פיהרער זענען א בעווייז, אז נישט אומעטום איז אריינגעברונגען די היילעך תורה און נישט אין אלע לענדער בושעוועט דער ראטעווען. דאס פראפעסאר אוניווערסיטעט איז טאקע געווען אויף וויפֿל מיר איז בעקאנט שיעור נישט דער איינציגער אוניווערסיטעט אין מורדאוו-ראפא, וואס האט איינגעפֿאָרענט א גרויסע פיערונג געווינדענע מיט 800-סטען ויכל פון רמב"ם. ס'איז געווען איינע פון די אימפּאָרטאַנטסטע פיערונגען, וואס זענען פאר די לעצטע יאהרען פארענקומען אין דעם

שטיל און רוהיג פֿליסט זיך דאס יידישע לעבען אין דער קליינער מלוכה-לע עסטלאנד - אין דער מדינה-לע, וואס פערמאנט קאנפֿע מונה טווענט יודען, קאנען קיין איבערגעשונגען און סענסאציעס נישט זיין. קומט אראפ א יידישע שווערמאכט אין עסטלאנד זינט מען איהם פון אלע זייטען דאס אלטע בעקאנטע לידעל, אז נאך אין עסטלאנד געניסן יודן פון א ברייטער קולטורעלער אויסגאנציקע - און דאס איז טאקע אַנאָנסירטע פון דער געשיכטע - דאס קליינע עסטלאנד איז געווען די ערשטע, וואס האט ווערען גענעבען די נאציאנאלע אויסגאנציקע.

דער בעריהמטער דארפאטער אוניווערסיטעט, וועל-כער עקזיסטירט שוין איבער דריי הונדערט יאהר, איז דער איינציגער אין גאנץ אייראָפּא, וואו מ'קען ביי דער יידישער קאטעדער עקזיסטירען דעם טי-טול דאָקטאָר פאר יידישע וויסענשאפט.

און נאך האָט איר זיך פֿעט מיין איינזיגען בע-וועג ווערען דעם 60 טווענטע קעפיגען שטעטלעך דארפאט אנגעשטויסען אויף א גאנצע רייה איבער-ראשונגען.

אין שפּאַציר אַרױן אין אױנױערזױטעט, כאַפּ אַ שמועס מיט די סטודענטען און אױנפֿאַמיליער זיך ווערען די נישט-יידישע אנטוויקעלונגער אין דער רמב"ם-אקאדעמיע, און אַס וואָרפֿט זיך אין די אוי-גע-לעבט-שיפֿען אין די סטאָנציעס. אין פֿע-טול דאָקטאָר פאר יידישע וויסענשאפט.

ווען איר דעם קוים 60 טווענטע קעפיגען שטעטלעך דארפאט אנגעשטויסען אויף א גאנצע רייה איבער-ראשונגען.

אין שפּאַציר אַרױן אין אױנױערזױטעט, כאַפּ אַ שמועס מיט די סטודענטען און אױנפֿאַמיליער זיך ווערען די נישט-יידישע אנטוויקעלונגער אין דער רמב"ם-אקאדעמיע, און אַס וואָרפֿט זיך אין די אוי-גע-לעבט-שיפֿען אין די סטאָנציעס. אין פֿע-טול דאָקטאָר פאר יידישע וויסענשאפט.

פֿעלד בעדייט פֿאר ווילנער יודען און פֿאָרן יי-דישען פֿאָלק בכלל, וועט כדאי זיין זיך נעהמען צו בעקענען מיט דער געשיכטע פֿון אָט דעם היסטאָרישען בית-עולם און גדולים, וועלכע רוהען דאָרט. ליידיג ווערען ביי אונז וויער ווייניג דאָק-מענטען פֿערבליבען ווערען דער געשיכטע פֿונם אלטען פֿעלד און דאס איינציג ביכער, וואס ס'האט אנגעשריבען ווערען דעם דער אלטער ווילנער שריפטשטעלער א. מ. דיק, איז אויך פֿערלירען געגאנגען בעת די שרפֿות אין ראָסן דרוקעריי-אויף אין דעם אלטען אַרכיוו פֿון דער געווי-גדולה, איז היינט כמעט קיין שפּור נישט געבלי-בען ווערען דעם אלטען פֿעלד, צוליב דער נאכלע-סיגקייט פֿון אונזערע אַמאָליגע קהלה-מנהיגים, וועלכע האבען נישט געוואלט קיין חוש איינפֿוהרען אונזערע היסטאָרישע דעקומענטען און דאָקומענטען, וועלכע זענען ערגעץ צופֿילט און צופֿילקט גע-וואָרען אויף די בוידימען... דאָס איינציגע, מיט וואס ס'בלייבט זיך צו בענוצען - זענען די קנאפּע דיעות ווערען דעם אלטען פֿעלד, וואס ווערען געבראכט אין „קריה נאמנה“ און „ער ווילנא“, חיי אויך די מידעליכע מסורות און זכרונות פֿון די ווילנער זקנים, וועלכע זענען בשעתו פֿערצי-כעט און געוואלטע געווארען דורך דעם איינציגען „שומר פֿון ווילנא“, דעם אונדערמילדיכען זאמלער מ. ב. בראַז ויל (געשטארבן אין דער צייט פֿון דער דריטער אקאפּאציע).

נייע לופט-שיפען, וואס ווערען פליהען פון אמעריקא הייז אייראפא אי 1 טאג

לופט-עקספּרעסען פֿערויכערען, אז נאך איידער א יאהר צייט וועט פֿאַריבער, וועט שוין זיין איי-געשטעלט א רעגולערער לופט-פֿערקעהר צווישען אמעריקא און אייראָפּע און די גאנצע רייווע וועט געווערען ווייניגער פֿון 24 שעה.

עס ווערען איצט פֿערענדיגט טעכליכע גרויסע לופט-שיפֿען, סיקאָרסקי אַפּאַראַטען, וועלכע ווע-לען קענען פֿליהען אויף לאַנגע שטרעקעס צו 175 מיל א שעה. די אַפּאַראַטען וועלען פֿליהען איבער פֿערשידענע מאַרשירטען און וועלען פֿער-מינדען אַמעריקא מיט אלע וויכטיגע אייראָפּע-איזשע לענדער. עס איז אפֿילו אויסגעפֿאָרענט געוואָרען, אז אַס וועט וועלכער וועט אַויס-פֿאָהרען פֿון ניו-יאָרק, וועט זיך קעגן אַפּשטע-לען אין קאנאָדע צו איבערבייטען און דאך חזק ער אַנקומען קיין לאַנדאָן, אָדער פאַריין אָדער בערלין נאָך אן דעמאלטען מעת-לעת.

דורכפֿליהען און לופט-פֿערקעהר צווישען אַמע-ריקא און אייראָפּע, מוזען געשלאָסען ווערען ספּע-ציעלע אַפּאַראַטען צווישען די לענדער דורך וועלכע די אַפּאַראַטען וועלען פֿליהען. פֿערהאנדלונגען ווערען דעם גייען שוין אָן, און אזוי שטעל ווי אלע איינצעלייטען וועלען אויסגעאַרבייט ווערען און די אַפּאַראַטען וועלען געשלאָסען ווערען, וועט זיך דער לופט-פֿערקעהר אָנהויבען. אייניגע לענדער וואָס זענען אַפּאַראַטען געשלאָסען, קאנאָדע און אַנד. לענדער זענען שוין אַדורכגעקומען וועגן אלע פֿונקטען וואס זענען פֿערבונדען מיט א לופט-פֿערקעהר און עס ווערען ערוואַרטעט, אז נאָך דעם וואָס וועלען שוין לופט-שיפֿען פֿליהען רעגולערע צווישען די צוויי לענדער.

איינע פֿון די וויכטיגסטע פֿראַגעלעכע און פֿערבינדונג מיט א לופט-פֿערקעהר צווישען אַמע-ריקא און אייראָפּע איז דער, איז די פֿראַגע פֿון איינשטעלען א שטעלע לופט-פּאָסט. אין איי-

ניגע לענדער ווערען שוין געמאכט פֿאַרברייטונגען פֿאַר ספּעציעלע פּאָסט-אַפּאַראַטען פֿון וועלכע די בריף וועלען פֿאַרנאָדערענדישע ווערען אין פֿערשידענע ריכטונגען אזוי שטעל ווי זיי וועלען אַנקומען מיט די לופט-שיפֿען אין די סטאָנציעס. אין פֿע-טול דאָקטאָר מיט דעם ווערט בעטראַכט א פֿלאַן צו פֿו-יען א רייה טויזענטען, וואס וועלען פֿערבינדען די סטאָנציעס וואו די טראַנס-אַטלאַנטישע לופט-שיפֿען וועלען זיך אַפּשטעלען מיט די צענטראַלע פֿונקטען פֿון פֿערשידענע אייראָפּעאישע לענדער. די בריף און פּאַקעטען וואס וועלען אַנקומען מיט די לופט-שיפֿען וועלען דורך די טויזענטען גלייך-פֿאַרנאָדערענדישע ווערען און די ווייטערע צענט-ראַלע פֿונקטען אין פֿון דאָרט וועלען זיך פֿאַרנאָדער-געשטעלט ווערען אויף די אַנגעגעבענע אַדדעסעס. מען רעכענט, אז ווען דער לופט-פּאָסט פֿער-קעהר וועט איינגעשטעלט ווערען, וועט מען קע-נען איבערשיקען א בריף פֿון ניו-יאָרק קיין פאַ-ריין, לאַנדאָן, בערלין, און אפֿילו קיין מאַסקווע און ווייניגער ווי צוויי טעג צייט.

דער גלייכסטער און דער געלסטער וועג פֿאַר לופט-שיפֿען צווישען ניו-יאָרק און אייראָ-פּע איז דורך ניו-פֿאָנדלענד. וואו די שיפֿען ווע-לען זיך דאָרפֿען אַפּשטעלען אַנצוגעמען געזאָלן פֿאַר דער 15 הונדערט מיל רייווע אַרבעטן. די שוועריגקייט אָבער איז וואס ניו-פֿאָנדלענד איז ווייט צו צפֿון צו, און דאָרט איז דער הימעל אַפֿט פֿערציגטען מיט טומאנען דערצו איז דער האַפֿען עטליכע חדשים אין יאהר פֿערפֿירען געווען דאָס איז א שטערונג פֿאַר דאָמפֿערס אויפֿצו-נעמען די פּאָסט פֿון די לופט-שיפֿען און פֿונאַס-דעפֿייערען דאָס איבער ניו-פֿאָנדלענד און אין די שטעט וואס קענען שטעלער דערגרייכט ווערען דורך שיפֿען ווי דורך באַהען.

אָבער אויף די ווערענדיקע איז שוין פֿאַקטיש געלייזט. עס ווערען אויסגעקליבען געוואָרען צוויי

פֿלעצער אין ניו-פֿאָנדלענד פֿאַר לופט-סטאָנציעס איין סטאָנציע וועט זיך געפינען אין נאָטוועסט בעי, וועלכע איז אינגאנצען פֿריי פֿון טומאנען א גאנ-צין יאהר, און דער האַפֿען איז פֿריי פֿון איין וועט זיין אין מאַרטימער בעי, וועלכע איז פֿריי פֿון איין א גאנצען יאהר און דער הימעל איז קלאָר ניין חדשים אין יאהר. די צוויי סטאָנציעס וועלען אַפּערירט ווערען אזוי, אז מען וועט שטענ-דיג האַבען א פֿלאַץ וואו צו לאַנדן די טראַנסאַט-לאַנטישע לופט-שיפֿען אונטער א קלאָרען הימעל און אַנאָנסירטען האַפֿען.

מיט דער ענטוויקלונג פֿון דער לופט-פּאָסט איז ענטשטאנען די פֿראַגע, וואס וועט איצט זיין מיט די דאָמ-שיפֿען? עס איז א גאנץ בע-וואוסטע זאך. אז ווען מען זאל פֿון די דאָמפֿערס אַדוועקעמען די פּאָסט, וועלען די מעהרסטע שיף-קאמפּאניעס מוזען אויפֿגעבען זייערע געשעפֿטען וויל און די סובסידיעס פֿאַר פֿיהרען די פּאָסט וועלען פֿיל שיף-קאמפּאניעס נישט קענען עקזיס-טירען.

זאָגען אָבער עקספּערטען, אז די לאַגע איז גאַרנישט אזוי ערנסט ווי מען מיינט. ערשטענס, וועלען די לופט-שיפֿען פֿיהרען בלויז יי שטעלע פּאָסט, פֿאַר וועלכע מען וועט דאָרפֿען צאָהלען טייערער. געווענליכע בריף און פּאַקעטען וועלען נאָך אַלץ געפֿיהרט ווערען אויף דאָמ-שיפֿען. צווייטענס, האט די ענטוויקלונג פֿון די לופט-שיפֿען געגעבען א געוואלדיגע שטויס אויף צו דער ענטוויקלונג פֿון שטעלע דאָמפֿערס. די נייע שיפֿען וואס ווערען געבויט פֿאַרן איבערן ים א סך שטעלער ווי די אלטע שיפֿען.

יעדעפֿאלס וועט דאָס איינשטעלען פֿון א טראַנסאַטלאַנטישער לופט-פּאָסט זיין א וויכטיגער שריט אין דער ענטוויקלונג פֿון לופט - פֿליהערע.

פֿעריבונדונג מיט א לופט-פֿערקעהר צווישען אַמע-ריקא און אייראָפּע איז דער, איז די פֿראַגע פֿון איינשטעלען א שטעלע לופט-פּאָסט. אין איי-

ווער איז ייִדיש שטרייכער, דער פינסטערסטער יידעז=העצער פון אונזער צייט? שטרייכער'ס קרימינעלע פערזענלעכע און איצטיגע פערזענלעכע מעשים, געשידעט דורך א בעקאנטע סאויעטישע פובליציסט

ארויס בעזונדערס בולט אין זיינע העצערען גע-
גען יודען, אפילו אלפערד ראזענבערג'ס פראטא-
קאלען פון די זקני ציון, זענען פאר שטרייכער'ס
א צופיל, וויסענשאפטליך ווערק. שטרייכער פיהלט
זיך ביי זיך אין דער היים בלוז מיט די פינסטערס
טעלעטער - ער האט זיך אומגעקערט צום בלוט
בלבול און צו דער "סאטאנאלאגיש", ערקלערענדיג
די יודען אלס קינדער פון טייוועל.

די פארגאמען פון צארישען רוסלאנד -
זאגט קארניעו - זענען געווען א קינדער-שפיל
אין פערגלייך מיט די גרינדליך - ארגאניזירטע
יודען - פערפאלגונגען און יודען - אויסטאונג
פון היסטארישען דייטשלאנד. אין דעם אלעמען
שפילט שטרייכער איינע פון די ערשטע פילדען -
שטרייכער, דער ארגאניזאטאר פון אנט-יודישען
באקאנט, שטרייכער, וועלכער האט ארעסטירט 250
יודען און זיי געווארפן אין סאטאנאלאגישע מיט די
צייטן דאס גראז אין איינעם פון די נירענבערגער
פארקען, שטרייכער, וועלכער האט געפיהרט אי
בערן שטאט נאקעטע דייטשע מיידלעך, וועלכע
האבען זיך פערזינדיג מיט זייער נאכענטקייט
צו יידישע יונגעלייט, שטרייכער דער פארגאראף,
דער סאטניט, דער קרימינעלער פערזענלעכער.

קארניעו ברענגט נאך א גאנצע רייה מער
ווייניג פאקטען, וואס געבן א בעגריף וועגן
שטרייכער'ס גייסטיגען און מאטאלישען פרעזן.
אזוי צום ביישפיל, האט ער נישט-לאנג צוריק
צומימיט איינעם א פראפעטאר, וועלכער האט גע-
האט די העזה זיך אויסצודריקען, אז פיהרער פון
א מלוכה דארפן זיין געבילדעטע מענטשן. ער
האט דערפיהרט צום טיט דעם נעגער וואנגע
וועלכער האט זיך ערלייבט צו בעוועגן פארשע-
הער פון דער אויסדערוועהלעכער דייטשער ראסע
אין א באקאנטע מעש, וואס איז נישט לאנג אָנגע-
האלטען געווארען אין נירענבערג - און נאך פיל
ענדליכע ברומטאליטעטען און געמיינעלייטען, וואס
שטעלען פאר דעם "פיהרער" פון פראנקלאנד
אין זיין אמת, ער, חת"שער געשטאלט.

און איצט, פערזענדיגט קארניעו - טרעט
ארויס דער דאזיגער יאגער אין ראסען-קאמף און
יודען - פערטער אין פארגרינג פון דער דייטשער
פאליטיק. היטלער, געגען וועלכען שטרייכער האט
אמאל איבערגעט, ערקלערט דעם "שטרייכער"
אלס אלדייטשען ארגאן פון דער פארטיי, און א-
ניפארמירטע שטרייכער'ס געשפרייטען איהם אין
בערלין, שטרייכער איז עולה-לגדולה געווען סאק
פאר זיין אנטעמישטישער אנטאציע, פאר זיין
פארגאראפישער און סאטאנאלאגישע העצע געגען
יודען און געגען דער אלטעליגענדיק. די פאש-
טישע דיקטאטור קען נישט מודה זיין, אז פון
איהרע הבטחת צו פערטערען די לאגע פון
קליינברגער, און ארבייטער האט זיך אויסגעלאזט
א טיף - מוז זי ארויפלאזען די שולד אויף
יודען, און דאס קען שטרייכער בעסער פון אלע-
מען קיין וואונדער נישט, וואס דער גרעסטער פא-
גראם - מיסטער פון אונזער צייט, יוליוס שטרי-
כער, א פארשוין מיט א פרימיטיווען וואלאגישען
אינסטינקט פון א ווילדער חיה, ווערט ארויסגע-
רוקט אין פארגרינג פון דער אינערליכער דייטש
פאליטיק.

אויב מען מוז רעדען וועגן חת"שען פרעזן
פון דייטשען פאשיוס, קען מען אויך נישט אויס-
מיידען אַנצוקוקען די עקעלאפאטע געשטאלט פון
יידישע שטרייכער, וואס אין פרייזאט-לעבען פער-
גואלדיגט ער מינדערהערע און פאליטיש-גע-
זעלשאפטליכען - די נשמה פון דייטשען פאָלק.

גוטע קנים אויף אייראפעאישע סחורות און פאבר
קאציס.

אייראפע האט דעמאלט ווער ווייניג געוואוסט
וועגען אפריקע און וועגען די דארטיגע נעגערס.
ווען מען האט דערפערט מיט וואס פאר א פייער
לעפאלד רעדט וועגען זיינע קריסטליכע געפיהלען,
וועגען זיין רחמנות אויף א מיליאנען שקלאפן,
האט מען איהם אין אייראפע געהאלטען פאר א-
אומפראקטישען חז"ק-קאפ, און דאס האט לעאפאלד
געוואלט. ער האט מורא געהאט, אז די וועלט
זאל וויסען דעם אמת, אז ער האט איינגעזען
יענעם פינסטערען געגענט ארויסצוציהו פון
אין מאכט.

אין יוני 1877 האט ער געשיקט די ערשטע
עקספערדיציע קיין אפריקע און איהר מיטגעגעבן
א פאן פון בלויען סאטין מיט א גאלדענעם שטע-
רען אימבישען, - דאס איז געווען די פאן פון
דער "א. א. א." אלס אפערדיגעט פון אס דער-
ארגאניזאציע האט ער דער לעגאציע געגעבען
פילע רעכט, אָבער קיין געלד האט ער איהר נישט
געגעבן. און ווען די דעלעגאציע איז אָנגעקומען
קיין אפריקע און ער איז שוין געשטאנען מיט איהר
אין פערזינדיג, דאס קראנען פון איהר בערייכטען
און בעשרייבונגען, איז די א. א. א. א. שטיק צייט
נישט דערמאנט געווארען מעה. אט ווי איז ווא-
סער אריין.

לעאפאלד איז אלט געווען 42 יאהר, ווען זיין
עקספערדיציע איז אוועק קיין אפריקע אויסגעפאר-
שען פונדעלטענדיג דאס שטיק וועלט, וואס איז
רייכט פון גאנץ אייראפע, און וואס דארף איהם
אין מעכטיג מאכען; ער האט געפיהלט, אז
ער קען אצינד האבען א פרייע הינטען אפריקע,
ווייל די אנדערע מלוכות זענען פערנומען מיטן אי-
גענעם קאפ-וועהטאג; ענגלאנד קען נאך אלץ
נישט פערדייען דאס נישט-דערשולונגענע עגישטען,
פראנקרייך איז א יונגע רעפובליק און האט צרות
אין לאנד; בייסמארק איז פערנומען מיט אייראפע
און עגיפטן און האט קיינמאל נישט געווארפען
איש אויף אפריקע, אָבער אויף אנדערע קא-
לאניס, איז אצינד די בעסטע צייט פאר זיינע קא-
ביציעס, ווען ער זאל נאך האבען גענוג געלד
און מעהר אויספיהרליכע ידעווען וועגען דער קאנא-
(ווייטער מארגען)

וואס איז בערעכען צו פיהרען דייטשלאנד צו א ניי
ער אָרדנונג? נאך נישט קוקענדיג אויף די גע-
געזיגטע קאמפלימענטען, הערט שטרייכער נישט
אויף צו טריימען וועגען ארגאניזאציען היטלער'ס,
און היטלער שיקט קיין נירענבערג א שליח-מיוחד,
דעם מאיאר בון (שפעטערדיגער ארגאניזאטאר פון
דער שחיתת פון 30-טען יוני 1934) צו האלטען
א שארף אויג אויף שטרייכער'ן.

וועגען מאטאלישען פרעזן, פון שטרייכער'ן
זאגט עדות דאס, וואס שטראסער (אומגעקומען
דעם 30 יוני 1934), וועלכער איז דאמאלס גע-
ווערן איינער פון היטלער'ס נאָהענטסטע מענ-
שען, האט געפונען אויסגעצויקעטע בעדויערען.
דאס אַזא מענטש ווי שטרייכער איז איבערגעלאזען
געווארען אין דער פארטיי. דערקסלער - דער
פאקטישער גרינדער פון דער נאצי-פארטיי -
האט דאמאלס געפונען געמאלדען, אז זייער
צוואמען אין איין פארטיי מיט אזא פארשוין ווי
שטרייכער איז איבער זיינע כחות, און ער איז
סאק פון דער פארטיי ארויסגעטרעטען. האלדווארט,
אנאנדער אנגעזעהענער נאצי-טהויער פון יענער
צייט, האט געשריבען ווערסליך: "שטרייכער און
זיינע פריינד זענען די געמיינסטע באַנוסע, טערא-
ריסטען און ליגער, איך רעד שוין נישט וועגען
זיינע פֿינאנציעלע מאַכטאציעס מיט די געלדער
פון דער נירענבערגער ארגאניזאציע, ווייל איך
ויל נישט אויפירודערען דעם ים שמוץ. אלץ, וואס
שטרייכער האט אויפגעטון, איז דאס, וואס ער
שטערט יעדען עטוואס אנטשטענדיגען מענטש אריין-
צוצוטערען אין דער פארטיי. ווייל ווער וויל עס
זיצען אין איין פארטיי מיט אַזא שטרייכער? האלד-
ווארט רעכענט אויס שטרייכער'ס אינטימע פֿריינד
און בעווייזט, אז דאס זענען אלע מענטשען מיט
א קרימינעלער פֿערזענלעכקייט, אינער פון זיי,
א געוויסער שטייבערגער, איז 16 מאל געשטאנען
פארן געריכט פאר קרימינעלע פֿערברעכען און
צום לעצטען מאל איז ער פֿערמאשט געווארען צו
פיער יאהר שווערע תּפֿיסה פֿאר א פשוטער גנבה
מיט אויפברוך.

דער איצט שוין בעזיגטער נאצי - ווירט-
שאפט-טעאָרעטיקער דיר פֿעדער האט געפונען
געמאלדען, אז ער קען נישט קומען אין בעריה-
רוג מיט שטרייכער'ן, ווייל ער וויל זיך נישט
זענען אויף א קופּע מיטס.

דאס אלץ איז געווען אין די יאהרען 1925
און 1926, אין 1930, ווען שטרייכער איז געווען
דעפוטאט פון לאנדסאג אין פֿירער, האָבען זיינע
אייגענע פאָרטיי-הברים פֿערפיהרט געגען איהם
א פֿראַצעס פֿאר שווינדעל און פֿערגוואלדען מייד-
לעך, מאַשיניסטיס פון זיין רעדאקציע, און גע-
פֿאָדערט, ער זאל אַרויסגעגעבן ווערען דער יום-
טובֿ, בלויז אַרבייטער אַרומגעגעבן זיך אין דעם
ענין האט געראטעוועט שטרייכער'ן, היטלער האט
געוואוסט, אז אַזא פארשוין ווי שטרייכער וועט
איהם שטארק אונזן-קומען, ווען זיין פארטיי וועט
קומען צו דער מאכט.

און היטלער האט זיך נישט טועה געווען.
שטרייכער'ס סאדיום, שרייבט קארניעו, טרעט
אויס אַזא אינטערנאציאנאל אפריקאנא" מיט
וועלכער עס האט אין עטליכע יאהר איהם געקאכט
גאנץ אייראפע.

דער בעלישער אפטייל פון דעם קאמיטעט
האט געהאט דעם צוועק אויסצוקריסטליכען די נע-
גערס אין אפריקע און ענטוויקלען דעם געגענט
פארן בעלישען מסחר.

אָבער יענע ערעמענטען, וואס האָבען געהאל-
טען אין זייער האנט דעם בעלישען מסחר, זענען
בכלל נישט געווען צופֿירענד מיט זייער ענינים
אפריקאנישע אַוואַנטורעס. זיי האָבען אויך גע-
וואוסט, אז ער האט אָפּגעגאָס די גאנצע קאנפֿע-
רענץ און אז איהם געהען נישט אן די נעגערס,
נישט דער שקלאפֿען האנדל און נישט זייער אומי-
קריסטליכקייט. ער האט נאך אלץ איינגעזען קאלאני-
יעס, און די קאלאניעס קאנען אַמאל אויספאלען
באַקס.

אָבער די בעלישע קאטאליקען זענען געשטא-
נען אויף לעאפאלד'ס זיט. ער האט שוין געוואוסט
מיט וואס זיי צו פֿערנארען. ער האט זיי געוויסען
לעקעכעל, וואס האט זיי זעהר פֿיין געשמעקט, און
שוין אויף דער אנדערער וואָף האט דער קאדרינאל
פון דער בימה אַראָפּגעזאָגט, אז מען זאל דאנקען
דעם קעניג לעאפאלד דעם צווייטען, ביי וועמען עס
ברענגט א פֿרום קאטאליש הארץ; דער קעניג קען
נישט צוהערען, ווי אזוי די וויסע שקלאפֿען-
הענדלער כאפּען געגערס און האנדלען מיט זיי;
מען מוז דעם ווילדען נעגער געבען א שאַנס, מען
דארף איהם אומקעהרען צו יעוהו"ס, מען דארף
איהם בעשיצען.

און אזוי זענען די בעליגער ענדליך אריבער
אויף זיין זיט. ער האט דערנאך אויסגעפיהרט,
אז דער טיטען זאל דורכפיהרען א לאַטערי, וואס
פון דער הנסה זאל מען קענען דעקען זיינע פֿאָר-
קאנישע אויסגאבעס, און אויף אויסגעפיהרט, אז
דער קאדרינאל זאל נישט אויפֿהערען צו האַמערען
אז די נעגערען זענען אויך מענטשען, אז מען דארף
זיי ברענגען אין קלויסטער אריין און מען דארף
זיי זארגען פֿאר זייער געזונד און וואוילשטאנד.
און דער אמת איז, אז אין יענער צייט האט
לעאפאלד אלץ אויך געדענקט, אז ער וועט פֿאָר-
אלץ בעקעמפֿען דעם שקלאפֿען-האנדל אין אפריקע
און אויסקריסטליכען די צוואנציג מיליאן נעגערס;
זיי אויסגעשטעלען אזוי, אז זיי זאלען קענען זיין

שפייזען די מאַסען מיט "האַפֿנונגען", און דערויף
איז שטרייכער דער גרעסטער בריה.
שטרייכער'ס בעגריף וועגען דער פאליטישער
לאגע פון דייטשלאנד, וועגען איהר פֿערגאנגענהייט
געגענווארט און צוקונפט זענען נאך מעהר פֿער-
פלאַנעט און נאך מעהר פרימיטיוו ווי היטלער'ס
אין דעם ליגט וויין קראַפט. שטרייכער קען
שאַפֿען קאנפֿאדאלען, וואס ציהען צו די אונגעזונדע
אויפֿמערקזאמקייט פון די קליינברגערליכע קריי-
זען אין דער גרויסער שטאט. ער האט קיינמאל
נישט געמאכט קיין קאנפֿאדאלען וועגען קאפיטאליזם,
געגען "רויזערישען קאפיטאל" בכלל, ווי עס
פֿלעגט עס טון היטלער. שטרייכער טרעט ארויס
געגען קאנפֿרעסע פערזאנען, כמעט טענענדיג גע-
גען יודען, וואס עס פֿערויכערט איהם אויפֿמערק-
זאמקייט פון ברייטע קרייזען פון דער קליינער
און מיטעלער בורזשאזיע. דאס וואס שטרייכער
ווייזט דעריין ארויס פֿולשטענדיגע פאליטישע
עס-הארצות און אויספֿרגעוועהנליכע וואוואַגריזעט,
איז גראד איינע וואָפֿן וועגן גרעסטע מעלות, ווייל
דאס כאַראַקטעריזירט אמבעסטען דעם היטלער'ס
קאניטעו דערזעהלעט, אז שטרייכער האט לאנג
געקעמפט געגען היטלער'ס פרוב צו בעהערשען
זיין, שטרייכער'ס, נירענבערגער, "פֿירשטענטום".

אין צייט האט ער אפילו געטרעט צו פֿערנע-
הייט היטלער'ס אָרט אין דער פארטיי און צו
דעם צוועק האט ער מאַביליזירט די געהעריגע
קריעפֿטען. אָבער היטלער האט געהאט אין זיינע
הענדל די געלד-מיטלען, וואס ער האט בעקומען
פֿאר זיין בעוועגונג, פון די גרויסאנדטערעלער
און דאס האט געזיכערט זיין זיג איבער שטרייכער'ן
אין דער צייט פון דעם דאזיגען קאמף האט
מען זיך דערוואוסט אז שטרייכער האט פֿאר דעם
וועלט - מלחמה געהערט צו דער ראדיקאלער פאר-
טיי, אז ער איז בעגאנגען א רייה קרימינעלע און
סעקסועלע פֿערברעכענעס, אז נאך דער מלחמה
האט ער זיך אַרײַנגעמאַכט אין דער פארטיי פון
די אונאָפֿהענגיגע סאציאליסטען, פֿונדאָנען מען
האט איהם גאר גיך אַרויסגעוואָרפֿען און נאך א
רייה אנדערע קאמפֿארמאטירענדע פֿאקטען. ער
געהט דאן אַרײַבער צו דער יונגער נאציאנאל-
סאציאליסטישער פארטיי, אָבער גאר שוועל וואַרשט
מען איהם אַרויס פון דער רעדאקציע פון דער
לאַקאלער נאצי-צייטונג, און דאמאלט (1922)
גרינדעט שטרייכער זיין צייטונג, דעם "שטרייכער",
וועלכע בעקומט גיך א קאלאסאלען טראַזש א
דאנא איהר וואוואַלערען און אויסגעשפראכען-פֿאָר-
נאָרגאלישען כאַראַקטער. אלס אייגענטימער איז
רעדאקטאר פון א ברייט-פֿערשפרייטער צייטונג
ווערט שטרייכער ווידער א וויכטיגע פֿעגיור אין
דער נאצישער בעוועגונג, אזוי אז היטלער קען
נישט אַרײַנגען כאַראַקטערס איינלאַנגען א בע-
זונדען נירענבערג. און דא, אויף א מאַסען - מ-
טיג (1923), פראַקלאַמירט היטלער שטרייכער'ן
אלס איינעם פון די איבערגעגענטע אָנהענגער
פון דער נאצי-בעוועגונג. אויף דער זעלבער פֿא-
זאמלונג ערקלערט שטרייכער היטלער'ן אלס מוס-
טער "פון" עכט - דייטשען מעש" און "קעמפֿער,

מאָסקווע. (י"ט"א) אין איינעם פון די נעכ-
טע נומערען פון מאַסקווער אודש-ושווראל, זאגט
י"א. וועט ערשיינען אַנאליסעס פֿערהערליכע אָנהאַנדלונג
איבער דעם נירערטערעכטיגסטען יודען-פֿרעסער פון
אונזער צייט, יוליוס שטרייכער. דער אויטאָר
פון אַרטיקל איז דער באַקאנטער סאָוועטישער
פובליציסט ניקאָלאַי קאַרניעו, א גרינדליכער קע-
נער פון נאָכמלחמתידיגען דייטשלאַנד, וואו ער
האט געלעבט פֿיל יאָרען און איז געקומען אין
בעריהונג מיט די בעדייטענדסטע פאליטישע פֿער-
זעגליכקייטען. ניקאָלאַי קאַרניעו איז דער אויטאָר
פון נישט-לאַנג ערשינענעם בוך, "פון נאָסעקע ביו
היטלער", וואס האט ענטהאלטען א סעריע פֿאָר-
טרעטען פון די פֿיהרענדע דייטשע פאליטיקער
פון 1918 ביז 1933 (נאָסעקע עבערס וועלט, סע-
ווערינג, בראַון, הילפֿפֿערדינג, שיינעמאן, לייפֿטאר,
שטרענעמאן, בריינג, הינדענבורג, גרענער, שלי-
כער, פֿאָן פאַפּען, הוגענבערג, שאַכט און לוח
היטלער, גריינג, געפֿעלט, שטראַסער, ראַזענבערג,
רעזעס און וועלטע). איצט איז די דאָזיגע גאַלערי
ערגאַנצט געוואָרען מיט א טרייען פארטרעט פון
יוליוס שטרייכער - דעם דעמאָגאָ און פֿינסטער-
סטען יודען-העצער.

די נאציאנאל - סאציאליסטען - זאגט וואָס
אויטאָר פון אַרטיקל - האָבען זיך תמיד בעהיטען
איינצודרעגן די וועלט, אז שטרייכער און זיין
"שטרייכער" זענען בעשטימט פֿאַרן אז. גער.
המון, די היטלער'סטישע פֿיהרערשאַפט האט זיך
עטליכע מאל אָבגעטרייטלט פון שטרייכער'ן. מען
האט אין אויסלאַנד פֿערשפּרייט קלאַנגען, אז דער
גראַזש פון "שטרייכער" איז געפֿאַלען, אז איצט
האט נישט שטרייכער קיין ווירקונג, אז היטלער
האט נישט צו איהם קיין צוטרף. א. ו. ו. ו. ו.
בעסטע פֿאַל, האט מען געוואלט איינצודרעגן,
איז שטרייכער נישט מעהר ווי דער "באוואַלירטער"
פון דער פארטיי אין קאניטעו נירענבערג.
אָבער אומזיט, זאגט קארניעו, בעהיטען
זיך די נאציס פֿאַרזושטעלען שטרייכער'ן אלס בע-
זונדערע ערשיינונג, אלס איינעם, וואס איז נישט
מאָסגעבענד און נישט כאַראַקטעריסטיש פֿאַר דער
וועלט - בעוועגונג. פֿערקערט, יוליוס שטרייכער
איז העכסט - כאַראַקטעריסטיש פֿאַר דעם דייטשען
פֿאַשיוס. וואָס שטרייכער מיט זיין וואוואַגריזעט,
מיט זיין טעמפֿעראַמענט, וואָס שלאָגט פון איהם
זי א שטאַנצער קוואַל, מיט זיין גאנצער ברוטא-
לער וואַלאַגישקייט, דריקט אמבעסטען אויס דעם
תּמיהה און הוץ פון דייטשען פֿאַשיוס. גראד דער
פֿאַר, ווייל שטרייכער קען נישט צופאַסען זיך
צום "פֿינעם טאָן" פון די העכערע קרייזען אין
לאַנד און אויסלאַנד, בעווייזט ער די שנאה וואָס
פֿאַשיוס פֿאַר זיינע אייגענע צוועקען, פֿאַר אַלץ
דייטשע פֿאַלק האט געשאַפֿען מיטן פֿון דורות
און אז דער פֿאַשיוס וויל אויסמעקען אלע גרויסע
דערגרייכונגען פון דער דייטשער קולטור און
אומקעהרען זי צום מיטעלאַטער.

איז 10 יאהר צייט האט ער אויסגעשאכטען צעהן מיריאן נעגער ווי דער בערגישער קעניג לעאפאלד האט איינגענומען די קאנא פון ב. י. גאדעשטיין

מיט מעדאלען, וואס זיין טאטע האט איהם איבער-
געלאזט ירושה אַנצען אַנצען טויזענד שטיק, און
געהאלטען פֿאַר זיי א רעדע, וואס זיי האבען גע-
דענט, אז זיי איז פוסט און נאָרש. דער אמתאני.
אז לעאפאלד האט זיך געמאַכט תּמיוואַטע, ביי
זיי זאלען זיך נישט אָנשטויסען, וואס ער איז
אויסען. זיי האט זיך גארנישט געקענט אויסמאלען,
אז אט דער כלומ'ישע תּמיוואַטער קעניגעל איז
כיסרער און קליינער פון זיי אַלעמען, אז פון די
רעדעס וואס זיי האבען דא געהאלטען און פון די
דערקלערונגען, וואס זיי האבען דא געמאכט, וועט
ער שטימען גאלד, ווערען מעכטיגער און זיין לאנד
מאָכען רייכער.

און ווען די קאנפֿער - איז געווען צו ענד,
האט ער צונויפגעשטעלט פון די געסט א מין "ליג
און נישטאָנס" פון געלערנטע, וואס זאל זיך שטע-
לען אלס צוועק אויסצופֿאַרשען דעם ברעג פון זא-
יבאר ביים אַרײַנגאנג אין דער קאנא; אויפֿשטע-
לען דארטען סטאַנציעס, שטיינער וועגען צו דער
ווילדער און האלב-ווילדער בעפֿעלקערונג און צו
דעם זאל פֿאַרמירט ווערען א קאמיטעט, וואס זאל
זאמלען פֿאַרנען. - די געסט זענען געווען איינפֿער-
שטאַנען מיט לעאפאלד'ען און זענען איינגעגאנגען
אויף זיינע פֿלענער, וואס האָבען געדארפֿט העלפֿען
מעהר אויספֿאַרשען אַפֿריקע.

אין דריי פֿערטעל שעה האט ער געהאט די
געלערנטע און פֿאַרשער אויף זיין זיט. זיי האָבען
איהם געדארפֿט העלפֿען אויסצופֿאַרשען יענעם
טייל וועלט, וואס איז גרעסער איידער גאנץ איירא-
פע, ער געלד דערויף זאלען אנדערע געבען...
עס איז בעריינגעט געווארען די "א. א. א."

מאָסקווע. (י"ט"א) אין איינעם פון די נעכ-
טע נומערען פון מאַסקווער אודש-ושווראל, זאגט
י"א. וועט ערשיינען אַנאליסעס פֿערהערליכע אָנהאַנדלונג
איבער דעם נירערטערעכטיגסטען יודען-פֿרעסער פון
אונזער צייט, יוליוס שטרייכער. דער אויטאָר
פון אַרטיקל איז דער באַקאנטער סאָוועטישער
פובליציסט ניקאָלאַי קאַרניעו, א גרינדליכער קע-
נער פון נאָכמלחמתידיגען דייטשלאַנד, וואו ער
האט געלעבט פֿיל יאָרען און איז געקומען אין
בעריהונג מיט די בעדייטענדסטע פאליטישע פֿער-
זעגליכקייטען. ניקאָלאַי קאַרניעו איז דער אויטאָר
פון נישט-לאַנג ערשינענעם בוך, "פון נאָסעקע ביו
היטלער", וואס האט ענטהאלטען א סעריע פֿאָר-
טרעטען פון די פֿיהרענדע דייטשע פאליטיקער
פון 1918 ביז 1933 (נאָסעקע עבערס וועלט, סע-
ווערינג, בראַון, הילפֿפֿערדינג, שיינעמאן, לייפֿטאר,
שטרענעמאן, בריינג, הינדענבורג, גרענער, שלי-
כער, פֿאָן פאַפּען, הוגענבערג, שאַכט און לוח
היטלער, גריינג, געפֿעלט, שטראַסער, ראַזענבערג,
רעזעס און וועלטע). איצט איז די דאָזיגע גאַלערי
ערגאַנצט געוואָרען מיט א טרייען פארטרעט פון
יוליוס שטרייכער - דעם דעמאָגאָ און פֿינסטער-
סטען יודען-העצער.

די נאציאנאל - סאציאליסטען - זאגט וואָס
אויטאָר פון אַרטיקל - האָבען זיך תמיד בעהיטען
איינצודרעגן די וועלט, אז שטרייכער און זיין
"שטרייכער" זענען בעשטימט פֿאַרן אז. גער.
המון, די היטלער'סטישע פֿיהרערשאַפט האט זיך
עטלי

3.57 זון-אויסגאנג
7.09 זון-אויסגאנג

פאבאר פון 'אהרנאנג 1914

היינטיגע נאכט-דיזשורעז

די העכסטע אמונע פון
האנסים"

ס'אין גישט קיין וואונדער.
בט זיינע איינקלימען נאָר אי
ווידעווער מאָנאָפּאָטור.

גובה

די דעוואַר-ואציע פון דאנציגער גוקלעז
איז א נייע מפלה פון היטלעריזם

די דאציגער פרעסע שרייבט, אז אין די נע-
שעפטן אין צו בעמערקען א שטארקע, „אויפלעבונג“
אבער קיין גרויסע גניות ווערען נישט געמאכט. אויף
דער דעוואלוציאנע פון גולדען האט זיך אפגערופען
דאס „דעוואלוציאנע רייד, וועלכע האט פאלד געהע-
כערט מיט 42 פראצענט פאר טעלעפאן-שטערעס.
עס צעשווימען אויך די האפנונגען פון די דאנ-
ציגער וועגען אן אויפלעבונג פון דער טוריסטיק
פון א גרויסע פרעקטיוונג אין די קורערטער צוליב
די דעווענודזש-בערגענומען אין דייטשלאנד אין ציר-
יכ פון דער נויט און ארבייטסלאזיקייט, זענען די
דייטשע קורערטער פוסט. דיפולישע צעפאלע-
רונג האט איינגעגען קורערטער. וילען וועלען זיכער
נישט פארהייערן אין דעם לאנד, וואו „זענען פיי דער
מאכט די פלוטיגסטע שונאים פון ווירישען פאלק.
נישט קוקענדיג אויף דער דעוואלוציאנע פון גולדען,
זענען די פרייעזן אין צעפאלט נישט געפאלען.
פערשטענען וויל, אז אין דער דעוואלוציאנע פון

ארעסטירט צוויי אינדוסטריעלער
פון דער פירמע „בארנשטיין און פייפערל“

די סיבה פון ארעסט איז דערווייל נישט פער-
וועאכט. קלאנגען קורסירען פערשידענע: איינע
זאגט, אז צוליב דעם, וואס אין די ביזער זענען גע-
ווען עפעס נישט פינטליכקייטען. לויט אנדערע
קלאנגען האבען די שותפים גענומען וועקסלען פאר
סחורה, וואס זיי האבען געדארפט צושטעלען איינע
קונדען. די וועקסלען האבען זיך געלאזט אין נאנט
און די סחורה נישט אפגעגעבען. מען ערשט אויך.
אז בירדע סיבות צוזאמען קענען גענומען ווערען אין

לאנג פון דער פֿירמע. דער בילאנס פון דער פֿירמע האט פֿערווען א פאסיוו, דער אקטיוו איז א מינ-מאלער, וויל ס׳זי נעבירדע פון פאבריק, ס׳זי די מאשינע זענען געווען געפאכטעט, א חוק דעם איינע פון די סיבות פון פאנקראט געוועזען - גאר ראטעוויזשירעס, וועלכע אונזאצי פיוועל האט אויס געשטעלט זיין ברודער מאוריצ פופעל, אלאגענט פון אויסלאנדשיש פירמע.

לויט'ן בעשלוס פון האנדעלס-נעריכט אין לאדז
זענען ארעסטירט געווארען: אשר בארענשטיין (זשע
ראבסקינא 41) און אינגנצי פויסעל (אל. קאש-
טשווי 58). די ארעסטירטע זענען מיטאיהאפער
פון דער פירמע אל. בארענשטיין און ז. פיוועל
שפונעריי און רייסעווי פון וווינא 6 שטעפיען
נאם (15-16). דער לאזיגער פירמע האט דאס געריכט
ערקלערט פאר באקאנטא דעם 17 אפריל אויף פער-

צו דער אויפמערקזאמקייט פון די
האנדווערקער-געזעלען

טרעטען צום געזעלען-עקזאמען נאך אועלכע טעג-
מינאטארען, וועלכע זענען רעגיסטרירט אין דער
האנדווערקע-קאמער אין בערווען א בעשטעמונג
וועגן ערבויען א פאך-דענעמאנסטראציע.
צוליב דעם, וואס דאס צולאזען צו דעם געזעלען
עקזאמען איז פערבונדען מיט א רייח פארמאציע-
טען, וואס עס דארף דויערען א לענגערע צייט, ליפ
אין איינעם א מינוטעס-רעדען געזעלען שוין בעזי-
טענס אויסצוזעצען דעם הנחה-טערמין און צוגריי-
טען זיך צום עקזאמען.
געבויע אינפארמאציעס און אקטיוויזאנען ערשליט
דאס ביורא צו צענטראלען יודישען האנדווערקער-
פערבאנד אין פוילען, ווארשע, בייעלאנסקי 9 אין די
שעה'ן פון 11 ביז 2 ביטאג און פון 7—9 אונטעס
(י.ט.א.)

פון ווארשע שרייבט מען אונז, אז אין חספס
מיט דער פערזאנענע פון האנדלעס אין אינדר-
טריעמינסטעריוו קעננט זיך דעם 31. דעצעמבער
1935 דער טערמין, אין וועלכען עס קענען צומער-
טען צו געזעלען-קאזאמענס אויך אזעלכע געזעלען,
וועלכע קענען נישט פערזענלעך א געשעפטסגאנג ווע-
גען ערוויינען א פארדערענגונגס-שול.
א גרויסע צאהל האנדלערקעגנזעלען, וועלכע
האָבען צוליב געוויסע סיבות נישט געקענט פערזענ-
האָבען דערנענטערונגס-שול, האָבען א דאנק דער דער-
מאָהנטער תהנה. די מעגליכקייט צו פערזענלעך דעם
געזעלען-קאזאמען אין אזוי ארום צו האָבען די רעכט
אין דער צוקונפט צו פיהרען זעלבסטשטענדיג א
האנדלערקעגנ-ווארשטאט.

אָרנעמיינע פּערזאָנלעכע פּינאָל אײַמפּאָרטערען און
עקספּאָרטערן אין דער ירוּשָׁלַיִם פּראָווינץ

זיך צו די נייגעשאפטע בעדינגונגען, וועלכע עס
 "פערטירען איהן" בעים פון סחור-הויסמויש צוויי-
 שטן פוילען און אויסלאנד - האבען געשאפען די
 אומפערדרינגטע נויטונדערקייט צו שאפען א פעסטע
 ארגאניזאציע פון דער פרוכטען בראנזשע.
 כדי אומצורעדען אלעבראנזשעניגים, וועלכע
 האבען א שייכות מיט דעם דרום-פרוכטען אימפארט
 ווי אויך פרי צו פערצינטערעסירען די בראנזשע מיט
 דעם פערקויף פון לאנד-פרוכטען - האט די פערד-
 זאלטונג פון פערציון פון די אימפארטערען און
 עקספארטערען פון פרוכטען געשאפען צו רופען א
 צוזאמנעפארד פון אלע איהרע מיטגלידער, וועלכער
 וועט פארקומען און זאל פון דער אינזע האנדל-
 פרעשע, און ווארשא.

דעם ליטען מאי קומט פאר און ווארשע דער אל-
געמיינער צוזאמענפאךער פון פעראווין פון די אימי-
פארטערען, עספארטערען און פרוכטען אימפארט-
פייטונגען. דער לעצטער סעזאן האט געבראכט די
פירמעס, וועלכע אימפארטירען פרוכטען נישט בלויז
פראנצויזישע היזקות, אבער אויך שטארקע מאדא-
לישע קלעפ.

ווי עס איז בעוואוסט זענען אין דער לעצטער
פאמערנאנען קאמפאניע פירמעס, וועלכע ארבייטען
אויף דעם געביט עטליכע צעהנדליג יאָרן — אַפּ-
דעקטס געוואָרען אין אַ זיט, און זענען יאָהר אַפּגערוקט
געוואָרען פון דעם רעכט צוצופיהרען דרוםפירוב-
טען. דער הונדערט מיט פאמערנאנען האט זיך אריין
עקומען אין די הענט פון מענשען, וועלכע האָבען
מיט דער בראנזשע קיין שום געמיינזאמעם.

דער צוזאמענפאָר דאָרף אַרומנעמען די גאַנצע
בראָנזשע, דען ער דאָרף אַנצייכענען אַ פּלאַן פון
דער ווייטערדיגער טעטיגקייט און בעשטימען דעם
פּראָגראַם אין היינטיג פון פערטרידיגען די אינטער-
רעסען פון דער בראָנזשע.
אויפ'ן צוזאמענפאָר זענען איינגעלאדען אלע
פירמעס, וועלכע פערנעמען זיך מיט דעם פּרובלעם-
אויפפאַרם, די ווידעשע ווי אויך די נישט-ווידעשע

צוליב דעם, וואס אין דער פרוכטען־בראנשע
זענען פון תמיד אן פערזאנלעכעסירט דאס יודישע
סוחרטום, איז דעריבער פערשטענדליך, אז די בגרע
ניצונגען האבען דעריבער שטארק געטראפען די
יודישע פארשעס.

די סטאטאסטיק פון דער בראנשע פון איין זייט,
אין פאר דער צווייטער די גומסענזשקייט צוצופאסען

קייבא-טעאטער
„MIRAZ“
 11 לײַטאפּאָד (קאָנסטאַנט.) 16
 הײַנט אױך פּאָדג. טעג!
 גרויסער סענסאַציאָנעלער פּילם א.א.
 די
**שוואַרצע
 פּערל**
 אין די הױפּטראָלען:
Reri Bodo
 אױף 4 אױגער נאַכמיטאָג
 שבת און זונטאָג 12 אױגער

Dr. med. L. Berman
 לעגענעלליאנא 15, טעל. 07-149
 ספעציאַליזירט אין סעקסועלע בעראטונג.
 נעמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אַווענד.
 וואָנטאָג פון 9-1 אַקאַמיטאַג.

מיטוואך, דעם 8טען מאי, 8:45 אוועק וועט

זאל פילדעלפיע, טע. 213-84

ANDRZEJ STRUG

דאס נייע פארעסטינע

דער בעקאנטער שרייבער און פילישער אַרבעטער
נאך זיין צוריקקומען פון פאלעסטינע האלטען
די צווייטע פאָרשונג אויף ד. ס.

ועד שומרי ומוהרי יו"ם

פון ווארשע איז מען מודיע:
אונטערן נאמען וועד שומרי ומוהרי יו"ם האט
זיך געשאפען א קאמיטעט פון אייגענע נרויסע רבני
שע אויטאָריטעטען אין ווארשע, צוליב דעם, וואס
א סך פרומע יודען פערזענלעך אונגעוואונטעניג מיט
וואקענדיגער ארבייט אין יו"ם ארין, האט זיך דער
דאזיגער וועד געשטעלט די אויפגאבע צו פראפאגאנד
זייערע דעם זמן תחלה יו"ם. איז ערשינען אַלעס
שפּעטערער אויפֿרופֿ, אויף וועלכען עפֿ גענומען
זיך אויסער די אונטערשריפטען פון פּערשידענע
דעמוקראַטן און רבנים אויך די חתימות פון, אגודת
הרבנים בפולין און ווארשאָווער ראבינאט.
דער קאמיטעט ווענדעט זיך מיט אַלעס צו אלע
שומרי שבת אַרגאנאזאציעס, אויסצושפּרייטען
זייערע טעטיגקייט אויך אויף שמירת זמן יו"ם, זיי
אפּעלירען אויך צו אלע אַרבייטענדע פון לוחות און
קאלענדאַרען אין דער נאָנצער יודישער וועלט אומ-
בעדיג אַנצעווייזען דעם אָנפאַנג פון זמן יו"ם יעד
דען ערב יו"ם בעזונדער, פרי יודען זאָלען גענוי
וויסען די ריכטיגע צייט, ווען מען מוז זיך שוין
פּערהאַלטען יום־טובֿ'דיג, אַפּצושטעלען יעדע וואָ-
כענדיגע אַרבייט און אַדער (י.מ.א.).

גרויסע יזכור-פייערונג אין דער סינאגאגע

נאך די געפאלענע יודישע מריטער-רייט פאר פילענס בעפרייאונג

עלסטע זעלנער — פאזעל גינזבערג; סאלאמאן
שקטין; זעלנער פֿינקס אויסטערליך, הענריק
באבאד, זיגמונט באבאד, שמואל באבא, מאריס
בעצייג, דוד באנעס, שמעון בערעס, מאקס בע-
בראדא, יצחק בלומער, בערעס באטשאן, יצחק
מורדי, בארענשטיין, משה בראט, ליב צוויי-
האפט, שמעון ארדינאדן, משה אייכל, שמואל
פלאמאליק, ישראל פרידערליך, נח פֿרענסעל,
יעקב גאמבורן, ליווער גאלדבערג, שלמה גאלד-
שמיט, אהרן גרינשפאן, משה הערשליקאוויטש,
עליאש קליגערמאן, דוד קנאסער, יצחק קאסלער,
יוסף קראנבערג, שמואל מעסער, בנימין מילען
ליב ליכטענשטיין, שמואל מעסער, בנימין מילען
שטיין, וואלף מילער, מאיר מילגראם מיטשילאוו
יוסף קראנבערג, משה פאטערסמאן, דניאל
נאפטאלי, חיים ארדינאדן, משה פאטערסמאן, דניאל
לאוו ארנבאך, מאיר ארנבאך, יוחאל היינשראב,
יצחק היינשראב, נוסן וויגאדוק, בנימין וואלף ווי-
גאדוק, יוחאל יעקב וואלשעוויטש, אברהם וילבער-
בערג, מרדכי וילבערשטיין און הענריק וועסניצקי.

דער פֿעראיין פֿון יודישע אַנטווערפֿער אין
פֿילדענס בעפֿרייאונג האָט געקענט אייגענערע
אין דער סינאגאגע אַ גרויסע פייערונג פֿון ענט-
הילען אַ טאָועל מיט די נעמען פֿון 60 לאָדער
כאַר אין דער בעגליטונג פֿון דעם שוהל-אַרגעל.
דאָן איז געווען געוואָרען וואָס תּפֿילה, מכהב
לדוד, ה' אָדס, שבת, קאָנסאָר ביי האָט געזאָגט
קדיש נאָך די געפֿאלענע און דאָן האָט קאָנסאָר
לואָוויטש געזאָגט אַנאָל מלא רחמים דעם פֿולק.
בערעס יאָסעלעוויטש, ווייל געקענט איז אויסגע-
פֿאלען זיין 126-טע יאָהרצייט און אַ צווייטע אל
מלא רחמים פֿאַר די געפֿאלענע יודישע העלדען.
דאָן האָט געהאַלטען אַ לענגערע רעדע דער מי-
ליטער האַרטיגער גאַלדשטיין און מיטן געזאָגט
פֿון באַציאָנען הימן האָט זיך די תּפֿילה געענדיגט
אַלע געסט זענען דאָן אָרויס פֿאַר דער סינא-
גאגע וואָס ס'איז איינגעמיזערט געוואָרען די מאָר-
מאָרענע טאָועל מיט מרגלונגען אויפֿשליס פֿון די
60 נעמען פֿון די געפֿאלענע יודען, די ענטהילונג
ווערט געזאָגט דורך דעם גענעראַל לאַנגער.
רבינער גאַלדשטיין לייענט דאָן פֿאַר די
רשימה פֿון פֿאַלגענדע געפֿאלענע יודען:
קאָפּיסאָן פֿיליפּ שמואלסאָן, פֿאַרווערטיק דער
ייעטשילאוו היינבערג; אונטערפֿאַרירען: יוסף
קאָפּעל, וואָלטרע מונק; סערזשאַנסאָן — פּנחס
קאָסמאָוויטש, הענריק סעמפּעלעוויטש, פּלוטאָנאָווי-
מיכאַל האַכשטיין — אָפּן; קאַפּאַל שמעון לעווי;

די ערשטע וואָך האָט געהאַלטען דער לעגיאָן
א. נ. פֿון בערעס יאָסעלעוויטש אונטער דער אָנפֿיר-
הונג פֿון קאָנסאָר מיילער, פֿאַר דער סינאגאגע
איז אויך געשטאנען אויסגעשטעלט דער אַרבעטער
פֿון 28 פֿולק, וועלכער איז געשטעלט געוואָרען צו
דער דיספּאָזיציע דורך דער מיליטער-אַנפֿירונג
אין דער סינאגאגע האָבען זיך דערווייל אָנגע-
הויבען אַ פֿערזאַמלען די איינגעלאָדענע געסט. ס'-
זענען אָנגעזענע געווען: אָנפֿירער פֿון לאָדער
ד. א. ק. גענעראַל לאַנגער, וויצע-וויצעוואָד פֿאַר
טאַפּיק, מיליטערישער שטאַט-קאָמענדאַנט פֿולק,
אַלף טאַרשנינסקי, אַלע העכערע אָפּיצירען פֿון
לאָדער גאַרניזאָן, פֿערעס פֿון קרייז-גרייט מאַטשע-
וויצעוואָד, פֿראַקוואָר קאַלפּאָס, פֿערעס פֿון דער
פֿינאַנץ-קאָמענדאַנט, סטאַרסט דער וואָנא, פּאָוואָ-
טאָווער סטאַרסטאָ מאַקאָוויטש, פֿערעס פֿון דער
יודישער קהלה דעם מינצבערג און סקער, נאָדעל,
די רבנים מרדכי גיסן קרול און טריסטאָו, דעם
וואָלטרע, פֿערזאַמלונג פֿון בערעס יאָסעלע
וויטש-לעגיאָן, סינאגאגע-קאָמיטעט.
וויטש-פֿערטער פֿון פֿאַלגענדע אינסטיטוצ
יעס: אַלגעמיינע פֿערזאַמלען פֿון געו. מיליטער-
לייט, יודישער אינוואַלדען-פֿעראיין, אינוואַלדען-
יגיצ, פֿעראיין פֿון רעזערו-אַפּיצירען, פֿערעס א.
א.ו. דאָן די מיטגלידער פֿון קאָמבאַטאַנטען-פֿער-
איין, רבנים פֿון די געפֿאלענע יודישע זעלנער און
אַ גרויסער פֿולק.

ס'איז אויך אָנגעזענע געווען אַ דעלעגאַציע
פֿון וואַרשאָווער קאָמבאַטאַנטען פֿעראיין, די געסט
זענען אויפֿגענומען געוואָרען דורך דער פֿערוואָל
טונג פֿון קאָמבאַטאַנטען-פֿעראיין בראש מיט אדון.
בעלער און אדון מענקעס.
אויפֿן בעלמער האָט זיך געפֿינען אַ דעלעגאַציע
פֿון קאָמבאַטאַנטען-פֿעראיין מיט דעם פֿאַהן, דאָן
דער הויפט-חזן ה' לואוויטש, קאָנסאָר ביי און
דער חזן שני דער קאָניובאָ, דאָן דער פֿעלד-ראַפּי-
פֿון וואַרשאָווער קאָמבאַטאַנטען פֿעראיין, די געסט
זענען אויפֿגענומען געוואָרען דורך דער פֿערוואָל
טונג פֿון קאָמבאַטאַנטען-פֿעראיין בראש מיט אדון.
בעלער און אדון מענקעס.
אויפֿן בעלמער האָט זיך געפֿינען אַ דעלעגאַציע
פֿון קאָמבאַטאַנטען-פֿעראיין מיט דעם פֿאַהן, דאָן
דער הויפט-חזן ה' לואוויטש, קאָנסאָר ביי און
דער חזן שני דער קאָניובאָ, דאָן דער פֿעלד-ראַפּי-

אינדיווידועלע
טוריסטישע רייזעס
פארעסטינע
פארעסטינע
מיט דער שיף
"Polonja"
די נאָענטסטע אַפּרייזעס דעם 15 מאי
און 29 מאי.
ערלעבט וועטליכע פֿאַרמאָליטעטען.
באָהן-בילדעטען פֿון לאָד.
אינשרייבונגען נעמען אָן
Wagons-Lits Cook
Łódź, Piotrkowska 64.
Dr. med.
R. Zalcwasser
כירורג
ציגעל-גאַס 19, טעל. 125-17.
נעמען אָן פֿון 1-2 און פֿון 4-6 נאָכמ.

59 יאהר פון די לאדער פריי

ווייליגע פייערלעשער

אויסצייכנונגען פאר די ערשטע פרייזעלעשער

גערלינג, פיאָטער קאַפּעשעק, פֿאַר 30 יאָהר פֿריי-
ווייליגע פייערלעשער-דינסט; באָגמיל קאָס, יאָן מוי-
רער און אייכלער, פֿאַר 25 יאָהר דינסט; ביטנער,
קירשטיין, יעקעל, סאַוועלינסקי, מילער, נאָוואַק,
פֿאַר 20 יאָהר: קאַפּאָסקי, לעאַנאַו, וידעל, סוואַק-
סקי, באַטשעק, פֿאַרנאָק, אַמבראָזשיאָק, פֿישער,
קירזע, פֿאַר 15 יאָהר: סטעפֿאַן פּלוטשעוויטש, פֿאַר 10 יאָהר:
ליב, גינסער, בלאַפּיק, בירקע, שימאָן, וועסנשעק,
גושעליק, דאָלנסקי, שאַלעק, גינזבערג, פֿאַר 10 יאָהר:
סיפּע, וויקטאָר נאָוואַקאָוויטש, פֿאַר 10 יאָהר: אַלעק-
סאַנדער קאָס, זיגמונט בלוטשעוויטש, שטעפֿאַנסקי,
ליבאַרענסקי, סאַפּאָוויטש, ריקערס, אייגנשטאָוויטש,
קראַזניק, מאַטק, קאַלעטאַרעוויטש, וועבער און
סאַנטילאָוויטש.
אַ חוץ דעם איז דורכן וויצע-וויצעוואָדע
פֿאַטאַקסי אויסגעצייכענט געוואָרען דער לייטער
פֿון 2 און 3 פייערלעשער-אַפּטיילונגען באַלעסלאָוו
קאַפּאָסקי מיט אַ זילבערנעם פֿערדינסט-קרייץ.
אין אָוועק איז פֿאַרגעקומען אַ טעזאַטער-פֿאַר-
שטעלונג, "פֿיער-פּרובֿע" געפֿינט דאָר פֿיער-
לעשער-אַמאָנטאָרען.

(א) געקענט, אין 59-יאָהרענע פֿון די לאָ-
דער פֿירוייליגע פייערלעשער זענען פֿאַרגעקומען
אַ רייה פייערליכקייטען.
9 אַ וויכער אינדעקסירט איז פֿאַרגעקומען אַ
וויכער פֿון דעם גאַנצען קאַרפּוס פֿון די פייער-
לעשער אויף שטענדיגשטע 54. נאָכן פֿאַרפֿאַרט
איז פֿאַרגעקומען דער אָרויסמאַרש אין דער קאָ-
טעדרע אויף אַ גאַנצענדינסט. נאָכדעם האָבען
די פייערלעשער מיט אַרבעטערס אַדוואַדע-
לירס איבער דער פּערזאָנלעכער גאַס. די דעפֿי-
לאַדע האָט אויפֿגענומען דער געוועז. וויאָוואָדע
רעמישעוויטש, קאָמענדאַנט קאָוואַלעוויטש אין דער
אַנצוועהניג פֿון שטאַטשטין סטאַרסטע דר. וואָנאָ
ס'איז געווען אַ טאַקטיק נאָוואַקאָוויטש.
נאָך דער דעפֿילאַדע זענען די עלטסטע פֿייער-
ווייליגע פייערלעשער אויסגעצייכענט געוואָרען:
פֿאַרנאָשעק קאַלענאָוויטש פֿאַר 45 יאָהר פֿריי-
ווייליגע פייערלעשער-דינסט; פֿאַר 40 יאָהר דינסט:
אַדאַלף קאָס און אַדאַלף סימאָן; הונגאַר ענדאַרד
בריל, קאַפּאָוויטש, יוליאַן לוינאָק, אַלעקסאַנדער

אַלע זייטען, צי אימער וואָס זיך נישט בעווייזען
אין גאַס, אָדער זאל איהם אָרויסהעלפֿען פֿון דער
שווערער לאַגע אין וועלכער ער האָט זיך פּלוצלונג
געפֿינען. קיינער האָט זיך אָבער אין גאַס נישט
בעווייזען, אַלץ אָרום איז געווען שטיל, קיין אויטאָ,
קיין דראַשקע איז נישט אַדורכגעפֿאַהרען, וואָס
וואָלט געקענט איהם אַפּראַטעווען אין איינציגן
מאמענט.
— איהר זעהט, האָט זיך דערהערט די שטים
פֿון דער פֿרוי און דאָס זאָגענדיג איז זי פֿער-
שוואַנדען געוואָרען אין אַ דערהאַנגענער טויער.
מאריאן איז ווידער אַליין געבליבען מיט דעם קריי-
פּעל, ער האָט זיך שוין נישט אַקעגענשטעלט און
קוים שטעלענדיג זי טריט אין ער נאָכגעגאַנגען
דעם הויכערדיגען בעשעפֿעניש, מאריאן האָט נאָך
אַלץ געהאַפּט, אַר אימער וועט זיך בעווייזען אין
גאַס און ער וועט געראטעוועט ווערען, ער האָט
נישט געוואוסט וואָס מען וויל פֿון איהם, ער האָט
נישט געקענט בעגרייפֿען וואָס זיין וואָס זיין פֿיהרט
איהם, ער האָט געטראַכט, אָד דאָס מיינט מען איהם
צו פֿערהאַלטען, כדי צו פֿאַדערען פֿאַר איהם אויס
קווי-געלד, ער האָט נישט געהאַט קיין עצה און
איז געגאַנגען מיט דעם קרייפּעל, וועלכער האָט גע-
שטייכעלט ווי אַ זיגער פֿון אַ שוואַכע איבער אַ
שטאַרקערען, און וויקליך האָט ער געהאַט בעזונט
מאריאנס ווילען און מאריאנס מוט, ער איז גע-
ווען בעזונטאָנען דורך דעם קרייפּעל און איז איהם
נאָכגעגאַנגען, נאָך אַ מינוט און דאָס שווערע טויער
האָט זיך פֿערמאַכט הינטער מאריאנען, אויב אין
גאַס איז שוין געווען גענוג ליכטיג, אָד מוזאָל
קענען זעהען פֿון עטליכע מעטער פֿאַר זיך איז אין
דעם טויער געווען פֿולשטענדיג פֿינטער, מאריאן
האָט גארנישט געזעהן און דאס האָט נאָך אויף
איהם אָנגעוואָרפֿען מעהר שרעק.
(פֿאַרשטענדיג קומט)

שען, וועלכע האָבען זיך שטיל געראנגעלט אין
גאַס אויסגעוואקסען אַ שלאַנקע, עלעגאַנט געקליי-
דעטע פֿרוי, מיט אַ פֿאַר אויגען, וועלכע האָבען
געלייט זי פֿייער, זי האָט זיך אוועקגעשטעלט
האַרט נעבען זי און האָט אויסגעשריגען:
— באבא, לאָז אָפּ דעם דושענטלעכען קריי-
אַרץ פֿון איהם.
מיט דערוועלכער שוועליכקייט וואָס דער קרייפּעל
איז אַרויסגעשפּרינגען אויף מאריאנען איז ער
איינצו צוריק אַראָפּגעשפּרינגען און איז געבליבען
שטענדיג נעבען דער פֿרוי מיט אַרויסגעשטעקטע
צונג געקוקט אויף איהר אַזוי ווי אַ הונד גרייט
אויף די בעפֿעהלען פֿון זיין בעל-הבית.
— פאניע מאריאן בוסקא האָט די פֿרוי גע-
וואָס אין אַ געבראַכענער פּוילישער שפּראַך, איהר
זעהט דאָך, איז קיין קאמף וועט דאָ נישט העלפֿען
דאָס איז אַנאָיבעריגע אַנשטערענונג וואָס קען נאָך
איינברענגען, פֿערערגערען אייער לאַגע. מיין פֿאַר-
אין דעריבער, אָד איהר וואָלט מיטגעווען מיט
דעם דושענטלעכען דאָרט אַזוי וואו ער וועט
אייך פֿיהרען, איך פֿערזיכער אייך נאָך, אָד דערווייל
וועט אייך גאַרנישט געשעהן, ס'איז אָנגעלאָנג
אין אייער אויפֿפֿיהרען זיך, וועט איהר זיין לייטש
און זיך נישט וועלען בונטעווען וועט אייך גאַרנישט
פאַסירען, וועט איהר אָבער וועלען זיין קליינער פֿון
אונז, בין איך אייך נישט מקנא, איהר האָט דאָך
שוין געפֿיהלט, אָד איהר האָט נישט צו טון מיט
קיין פּויל-קינדער.
מאריאן איז געווען אַזוי איבערראַשט, אָד ר'האָט
נישט געוואוסט וואָס צו ענטפֿערען, ער איז געווען
אינגאַנצען אין דער מאַכט פֿון דער פֿרוי און פֿון
דעם קרייפּעל, וועלכער איז געשטאַנען אין דער-
זעלבער פּאָזע מיט דער אַרויסגעשטעקטער צונג און
געקוקט אויף דער ציגלנער-שווערער פֿרוי.
מאריאן האָט זיך נאָכאַפֿאַל אַרומגעקוקט אין

ר. איזראעל מישומדים
סענסאצ. שפאנערער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

און האָט אַרויסגעהיירושעט ווי דאָס פּישטען פֿון
אַ מויל.
— איך בין נישט שיכור און אפֿער מיינט
איהר, אָד איך בין חסר דעה איז דאָס אויך נישט
אמת, איך ערפֿיל איצט אַנפֿערנטש שליוחות און
מיין עצה איז, אָד איהר וואָלט מיך פֿאַלגען.
פֿאַר מאַריאנען האָט מעהר נישט געהאַט קיין
זין, אָד ער זאל מיט דעם קרייפּעל דיסקוסירען,
מאריאן איז געווען לכל הפּחות מיט צוויי קעפּ
העכער פֿון דעם מענשעל, ער איז צוגעגאַנגען צו
איהם, איהם אָנגענומען ביים אָרעם און געוואלט
אָוועקשליידערען איהם אין אַ זיט, כדי פֿאַר איהם
זאל בלייבען אַ פֿייער וועג אַדורכגעווען, דער
קרייפּעל איז אָבער געשטאַנען ווי אַ מויער. מאריאן
האָט זיך נאָך מעהר אָנגעשטערענט, אָבער אַנ-
שטאַט אַפּצושטויסען דעם קרייפּעל, האָט זיך דער
לעצטער שטעל אָד אַ קאָץ אַרויסגעקאַפט אויף מאַר-
יאַנען און איהם אַרומגענומען זיין האַלז מיט די
הענד, הענגענדיג מיטן גאַנצען קערפּער אויף
דעם בעפֿאַלענעם, מאריאן האָט זיך געפֿיהלט אַרומ-
גענומען ווי מיט אייזערנע צוואַנגען, ער האָט שוין
נישט געקענט אַטעמען אַזוי האָט דער קרייפּעל
איהם געשטיקט, דאָס אַלץ האָט געדויערט נאָך
עטליכע סעקונדען, מאריאן איז געווען אַזוי אי-
בערראַשט אָד ער האָט אינגאַנצען פֿערליירען די
אַרענטאַציע, ער האָט נישט געוואוסט וויכער, צי
דאָס איז אַזוי, אָבער איהם האָט זיך אויסגעדוּכט,
אָד פֿון אַנטער דער חרד איז נעבען די צוויי מענ-

— וואָס זיין וואָל איך געהען? האָט מאַריאן
שוין אַ דערשראָקענער געזאָגט, וואָס זיין פֿיהרט
איהר מיך? ווער זענט איהר?
— דאָס וועט אַלץ פֿאַרנעם אויף שפּעטער,
איצט דאַרפֿט איהר זיך נישט איינעקשענען נאָר
געהען מיט מיר, איך מוז מיין שליוחות אויספֿיהרען
ביזן סוף.
מאריאן האָט זיך נישט געהיירט — ער האָט
געזוכט אַ וועג ווי אַזוי זיך צוריקצוגעהן פֿון
זאָנען און צוריקצוקומען אויף דער הויפט-גאַס,
פֿון וועלכער ער האָט ערשט אָדער אַריינגעקירעוועט
דער עקעלהאַפֿען קרייפּעל האָט אָבער געהיטען
זיין יעדען שריט, מאַריאנען זענען געבליבען נאָר
2 ברירות; אָדער אַנהויבען אַ קאמף מיט דעם
קרייפּעל אָדער אַנטלויפֿען. ס'איז איהם אַפֿילו נישט
איינגעפֿאַלען, אָד ער דאַרף מיטגעווען אויף דעם
בעפֿעהל פֿון דעם הויכערדיגען נפֿשיל, דאָס מענ-
שעל איז געווען אַזוי געבעכדיג, אָד מאַריאנען
איינגעפֿאַלען, אָד דאָס בעדינגען, וואָל זיין
האָט אין געווען, דעם קרייפּעל וועט מיט זיך נישט
פֿאַרשטעלען קיין שום שוועריקייט, דעריבער האָט
מאריאנען זיך גענומען אין די הענד אַריין און
שטרענג געזאָגט צו דער מאַיטער בריאה.
— איך בעט מיר פֿריי צו מאַכען דעם וועג און
מיך לאָזען רוהיג פֿון דאַנען אָוועקגעהען, אויב
איהר זענט שיכור...
דאָס מענשעל האָט אויסגעשטירעט די צייהן

פארשטאט = בעזונגען

געכאפט די היטלע- דישע ספארטלער ביי דער האנד...

מיר זענען געווען די ערשטע, וועלכע האבען איר געוויזן אויף די שפאלטען פון אונזער צייטונג, וואס פאר ציל עס האבען די דייטשען ביים שליסען אפ מאכען מיט די פוילישע ספארטלער פארבאנדען וועגען „ברודערליכע“ פערמערסטונגען, מיר האבען געשריבען, אז די דייטשען געהט בכלל נישט וועגען קיין שום ספארט-צילען, נאר וועגען ריינער פראפאגאנדע לטובת דער היטלערישער האקסן-רעגירונג, וועלכע זיי פיהרען מיט זיך אומעטום מיט. מיר האבען אנגעוויזען, אז די דייטשען עקספערטירענטירען מיט אונזער ספארטלער און מאכען זיי נאר פאר א שפיל צייג פאר זיך און האבען געווארענט די פוילישע ספארטלער, אז צו אזא ערנידערונג פון פוילישען ספארט טאר נישט דערלאזט ווערען.

מיר זענען געווען די ערשטע דערויף אויספערקע-זאם צו מאכען, ווייל מיר קענען די היטלערישע סאקטיק און האבען גלייך דערקענט ווער מיינ, נאך מער פערדעכטונג און דערעניגן געווארען ווען די פערשידענע דייטשע ספארטלער פארבאנדען פון די פערשידענע ספארט-צווייגע האבען שוין אנגעהויבן בען צו פערשיטען די פוילישע ספארטלער פארבאנדען מיט פארשלאגען וועגען אלץ נייע פערמערסטונגען אין דער זעלבער צייט ווען אלע אנדערע לענדער ווארפען די דייטשע פארשלאגען נאכץ האטענאריש אפ. ערשט איצט איז דערנעבן דורכזוכטיג געווארען און א טייל פון דער פוילישער פרעסע איז ארויס מיט א'אלארם, אז אונזערע ספארטאיינסטאנצען זאלען זיך נישט לאזען פערזויפען די אויגען פון די דייטשע ספארטלאנגען און זאלען פערשטעקען וועגען וואס דא האנדעלט זיך. די פוילישע צייטונגען האלטען איצט אז די דייטשען האבען איר זינען צוויי זאכען ווען זיי ווילען אראנזשירען אזוי פיל ספארט-פערמערסטונגען מיט פוילען.

ערשטענס נעמען די דייטשען אונזערע ספארטלער אלס עקספערטירענט און טרענינגס-מאטעריאל, ווען די דייטשען ווילען אויספארבען זייערע א-שפילער, א ספארטלער אדער א מאנשאפט, אראנזשירען זיי אן, אינטערנאציאנאלען מעטש און מאכן דאס אין דער ווערקליכקייט אלס טרענינג פאר זייערע שפילער, אלע אנדערע לענדער האבען זיך שוין גע-כאפט דערויף און פסעט זייערע דייטשע פארשלאגע ווערט אין מערב-איראפא איצט אפגעווארפען. די דייטשען גרייטען זיך צו דער אלימפיאדע, וועלכע וועט פארקומען אין יאָהר 1936 אין בערלין און דעריבער מאכען זיי טרענינגען פאר זייערע ספארטלער. די פוילישע ספארטאיינסטאנצען האבען זיך געלאזט אריינציהען דורך די דייטשען און פון דא נען נעמען זיך די גרויסע צאהל פוילישע-דייטשע ספארט-פערמערסטונגען, וועלכע זענען פארנעקומען די לעצטע צייטען.

מיר זענען געווארען עקספערטירענטירענדיקעס פאר די דייטשע ספארטלער — שרובט די פוילישע פרעסע — א'אז צייט זיך צו דערקענען דערויף און אפשטעלען די דייטשע-פוילישע ספארט-פערמערסטונגען גען.

צווייטענס, ווילען די דייטשען, אזוי אלארמירט די פוילישע פרעסע — פראפאגאנדע, וואו זיי געהען, וואו זיי קעהרען זיך און ווענדען געדענקט נעבעלע וועגען דער פראפאגאנדע פאר די דייטשען און וואס מער ארויספארקען ס'קומען פאר קיין אויסלאנד, אלץ שטארקער און גרעסער איז די פרא-פאגאנדע, אלץ אפטרעט וועט פלאטערן די האקסן-קרייז-פאקטא א'ויפ'ן פרעמדען באדען. אלס מער וועט די נאציאנאליסטישע האבען ערציילט, דער בעסער סימן דערצו איז, אז די דייטשען ווילען נישט איינגעהן אויף קיין שום פערמערסטונגען, וואו מ'וועט זיי נישט ערלויבען ארויסצוהענגען זייער האקסן-קרייז-פאקטא.

דאס האט זיך ערשט דערוואוסט די פוילישע פרעסע, דאס אלץ, וואס מיר האבען שוין לאנג אויפ-געקוקט געמאכט. אפשר וועלען שוין אויך ענדליך קלוגער ווערען און וועלען נאכטון דעם ביישפיל פון אלע איבריגע לענדער, וועלכע האבען זיך שוין אלע געכאפט אויף די היטלעריש ביטער שטיק און ווארפען אפ מיט דער נאנצער קאטעגארישקייט זייער „ליבענסווייזיקייט“.

Dr. Zygmunt Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע
הייט-קראנקהייטען און מנער-שוועכע
וואוינט יעצט
9 מר אונגווא 9
טעל. 262-98
נאכטס אן פון 11-8 און פון 9-6 אונטער
פאר פרויען א ספעצ. ווארעמ-זאל

נעכטיגע באקס-פערמערסטונגען איז פאפולארני-טעאטער

נעכטען זענען פארגעקומען באקס-פערמערסטונגען וואווישען דער רעפערענטאנץ פון מיליטער-פלאט און פערשידענע לאדער באקסער. פון די וויכטיגסטע קאמפען זענען דא צו דערמאנען פאלגנדע:

יום-טוב פאר מאטאציקליסטען אין לאדז וועט פארקומען דעם 12-טען מאי

דער פוילישער מאטאציקליסטען-פארבאנד אר-אנזירט און ווארשא יעדעס יאָהר א יום-טוב פאר מאטאציקליסטען, וועלכער האט יעדעס יאָהר געהאט א פיערליכען פערלויף און איז געווען א גוט פרא-פאגאנדע-מטעל.

היינטיגעס יאָהר וועלען אזעלכע פיערונגען ארוםפיהרען אלע קרויז-פערבאנדען, די פיערונגען וועלען אומעטום פארקומען דעמאלטען טאג, דאס הייסט דעם 12 מאי.

לויט'ן איניציאטיוו פון יודישע מאטאציקליסטען-פארבאנדען איז אין לאקאל פון דעם דאזיגען קלוב פארנעקומען א פערשטענדיגונגס-קאנפערענץ פון אלע לאדער מאטאציקליסטען-קלובען, יודישער מאטאציקליסטען-קלוב, פ.ק.מ., אונגאריש-אין-סטשעלען. ס'איז בעשלאסען געווארען צו ארגאניזירן

גרויסע ציקליסטען-פערמערסטונגען פון לאדזער „בר-כוכבא“ א'יפ' ווארשאווער יאסי

נעכטען זענען אויפ'ן ווארשעווער שאטי פאר-געקומען גרויסע ציקליסטען-פערמערסטונגען, וועלכע זענען ארגאניזירט געווארען דורך דער ציקליסטען-סעקציע ביים יודישען טור-אין-ספארט-פערבאנד „בר-כוכבא“. די פערמערסטונגען זענען געווען זעהר גוט ארגאניזירט און האבען צוגע-צויגען די בעסטע ציקליסטען פון לאדז. דער סטארט איז געווען אין קושיווע.

אין הויפט-לויף אויף 50 קילאמעטער האט בען אנטלייגענומען 16 ציקליסטען, פערענדיגט דעם לויף האבען 14. דאס ערשטע ארט האט פערנומען וואיטשיק (דאפיד) אין 1 שעה מיט 40 מינוט (2 וואלף (זיעדנאטשונג) 1 שעה 40 מינוט 20 סעקונדען.

נורמי — פיעטקעוויטש — לאדזער סענאציאנעלע לוי-פערמערסטונגען אין מאטאויין

דאס דעריפיהרען צו ארעוואלטא דעם דריי-מעטש נורמי — פיעטקעוויטש — לאדזער און ווארשא, טרעפט אן גרויסע שוועריגקייטען. דער וועג לויף פון די פראפעסיאנעלע מייסטערס וואלט גע-קענט פארקומען נאר אין די אהמטן פון אנדערע פערמערסטונגען, וועלכע וואלטען געקענט אויספילען דעם נאנצען פראגראם. ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז קיין שום פערבאנד האט נישט דאס רעכט צו אר-אנזירען אימפערעס, און וועלכע ס'זאלען אנטהיל-מען פראפעסיאנאליסטען.

צוליב דעם האט זיך מיט דער דאזיגער אימפער-דאס דעריפיהרען צו ארעוואלטא דעם דריי-מעטש נורמי — פיעטקעוויטש — לאדזער און ווארשא, טרעפט אן גרויסע שוועריגקייטען. דער וועג לויף פון די פראפעסיאנעלע מייסטערס וואלט גע-קענט פארקומען נאר אין די אהמטן פון אנדערע פערמערסטונגען, וועלכע וואלטען געקענט אויספילען דעם נאנצען פראגראם. ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז קיין שום פערבאנד האט נישט דאס רעכט צו אר-אנזירען אימפערעס, און וועלכע ס'זאלען אנטהיל-מען פראפעסיאנאליסטען.

נעכטיגע ליגע-מעטשען וויסלא — טראקאוויא 0:4 פאנא — לעניא 0:1

דער לעצטער מעטש איז נאכגעשפילט גע-ווארען אין פערלויף פון 40 מינוט. דעמאלט האט פאגאן ערציילט א טויזער, דער ריכטער האט בע-ווייזט מארטינא פון פלאץ. מארטינא האט אבער נישט געוואלט פערלאזען דעם פלאץ און דער מעטש איז איבערגעריסען געווארען. ווארשיינליך וועט דער דאזיגער מעטש קוואליפיצירט ווערען אלס וואלקאווער פאר פאגאן.

אויספלאנען הייז פאלעסטינע פון — 630 זי. אי ארביס" פיעטיקאווער 18, טעל. 9-33

DR. MED. H. Rózaner
ספעציאליסט פאר
הייט, ווענערישע און סעקסועלע קראנקע.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אן פון 1-9 פארמ. און פון 9-5.

פריינדשאפטס-מעטש וועגען בעכער פון די לאדזער „ליביצער“

פ.ק.מ. — אונגאן-טורנינג 1:2 0:0
נעכטען איז אויפ'ן פלאץ פון פ.ק.מ. פאר-געקומען א פריינדשאפטס-מעטש צווישען פ.ק.מ. און אונגאן-טורנינג וועגען בעכער פון די לאדזער „ליביצער“. דער מעטש האט בכלל נישט געהערט צו די אינטערעסאנטע. די גאנצע ערשטע העלפט איז אדורכגעגאנגען און אקציע אדער צילבארען אגאנץ פון וועלכען ס'איז צד.

ערשט אין דער צווייטער העלפט איז דאס שפילען געווארען פיל אינטערעסאנטער. נאכדעם ווי קאוואלסקי האט דערגרייכט דאס ערשטע טויזער פאר די טורניסטען. פ.ק.מ. האט זיך דאן א ריט געגעבען צום שפילען און האט פסדר בעלאגערט דאס טויזער פון אונגאן-טורנינג. דער רעזולטאט פון דער דאזיגער פ.ק.מ.-ארבייט איז געווען 2 טוי-זער, וועלכע זענען געשאסען געווארען דורך הערשטרייך און קרול.

ריכטער איז געווען די פיאטראווסקי.

פוסבאל-טורניר ספאידא איז לאדז

קיין לאדז איז געקומען דער טרענידער פון פ.ז. פ.ז. ספאידא, וועלכער וועט פיהרען די פוסבאל-טרענינגען אין אונזער שטאט אין פערלויף פון 6 וואכען, אנהויבענדיג פון 1 מאי. ס'האט אונז געווארען מעטש פ.ק.מ. — רוק, און האט געהאט די מעגליכקייט זיך צוקוקען צום שפילען פון פ.ק.מ. אין צוזאמענהאנג מיט'ן קומען פון ספאידא קיין לאדז איז פארגעקומען א וועגונג פון 5.א.פ.ז. וועגען שאפען אין לאדז צוויי פוסבאל-קלובען: פאר א גרופע פון 30 בעסטע פוסבאל-שפילער און אויך פאר פוסבאל-אינסטרוקטארען. ספאידא האט גע-פיהרט לעצטענס א טרענינגען אין קאטאוויץ און נאכ'ן פערענדיגען איז ער דירעקט געקומען קיין לאדז.

ארגעמיינע פערזאנליכע פון פערבאנד פון די ספארט- פערבאנדען

נעכטען איז פארגעקומען די אלגעמיינע פער-זאמלונג פון ז. ז. נאך די רעפערענצן פון פולק. קילינסקי, פולק, אוילריך און מילי. נלאביש איז בעשלאסען געווארען אנצונעהמען דעם פראיעקט פון מלוכה'שען אמת פאר פיוויער דערגריינג צו רעארגאניזירען די פוילישע ספארט-בעזונגען.

זאכעטא
Zacheta
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע מען!
עסטריווישע פילם-פראדוקציע, אינגאנצן געדעקט אין דייטש א. נ.
מאסקאראדע
אין די הויפט-ראלען:
Paula Wessely
Olga Czechowa
Hans Moser
אויסערן פראגראם: אקסועלע גייהייטען.
אנהייב 4 נ.מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
סעקסועלע בערענונגען און פסיכא-נערוזען
נעמט אן פון 11-8 און פון 8-5 אונטער

Dr. H. LUBICZ
med.
פאר הייט, ווענערישע און געשעכטס-קראנקע.
צעגענלינא 7 (פרייהער 43), טעל. 141-32
עמפאנעס-שעה 8-10, 12-2 און 8-5 אונטער
זונטאג פון 11-9 בייטאג און יום-טוב פון 9-1
פאר דאמען — בעזונדער ווארעמ-זאל.

דיקטאטאר פון דער באה-קאמו- ניקאציע אין ראטן-פערבאנד

(ענדע פון דער 4טער זייט)

אין דער נענדער, וואו מען בויט באהנען, בכלל האט ער שטארק קריטיקירט דעם סיסטעם, וואס ווערט אנגענומען דעם בייט בוינע פארהען. די נאנצע ארבייט ווערט אדורכגעפירט אויף נישט קיין פאכ-מענישען אופן. עס ווערט אריינגעלעגט ריווע מיט לעבן און עס פערמאנענט זיך קליינע רעוולוצאנען.

אבער ווי עס איז שוין אנגעוויזען געווארען, האט דער נייער קאמיסאר זיך זעהר גענישט גענוי מען צו דער ארבייט. בכדי צו ברענגען אין ארדנונג די אינוועסטאציע ארבייטען דארף אין דער נאכהענט סטער צייט נעשאפען ווערען, „נוועלדע סטראף“ (א) צענטראלער אמת פאר בוינע באהנען. עס זענען ארויסגעגעבען געווארען א רייה פערארדענונגען מיטן ציל צו בעקעמפן די פלאג פון קאמאסטראפעס, שטרענגע בעפעהלען זענען ארויסגעגעבען געווארען צו פערשנעלעכען דעם טראנספארט פון סחורות, די ליסטער פון די באהן-סטאציעס האבען בעקומען בעפעהלען אין משך פון 10 טעג צו בעזייטיגען דאס מיסט און פלאטע און גלייכצייטיג האט מען פער-ארדענט די „פאליטישע אפטיילונגען“, ביי די באה-נען, אז זיי זאלען נישט פערנעמען קיין צופיל צייט פון די באהן-ארבייטער אויף זיצונגן און געזעלשאפט ליכער ארבייט.

אין ראטן-פערבאנד ליגט מען גרויס האפנונג, אז דעם קאמיסאר קאנאנאוויטש וועט עלאנגען אריין צוברענגען ארדנונג אין דעם סאוויעטישען באהן-וועזען, פון וועלכען עס איז איצט אפהענגיג די שמע לונג פון ראטן-פערבאנד אלס א גרויס-מאכט. א גרויסע נוצען וועט דא אהן שום ספק ברענגען אויך די געפאלענע פראנצויזישע הלאה פון 4 מיליאנער פראנק.

געגען שוויצען... (סידארי אפ. קאוואלסקי)

„לאכען איז געווען... שוויצען איז אויף גע-זונד, אבער נישט שטענדיג. דאס שטארקע שוויצען איז נישט געווען און זעהר נישט אנגענומען פאר די ארומיגע צוליב דעם גערויף פון שווייץ.

געגען שוויצען איז פאראן איין אויספירער און אויסגעצייכענט מיטעל: „סודארין אפ. קא-וואלסקי“. צו בעקומען אין אלע אפטיילען, דרא-גערייט און פערמאנענטע.

„באשקע“ היינט צום לעצטען מאל אין פילדארמאניע

היינט ווערט געגעבען אין יודישען טעאטער פילדארמאניע די אויסגענומענע פיעסע „באשקע“ מיט די ארטיסטען שושנה, לאמפע און סאמבערג. די דאזיגע פיעסע, וועלכע האט געהאט א גרויסען ערפאלג אין ווארשע, צוליב די נעמען פון אדעלבע ארטיסטען און אויך ווייל די אויס-שטאטונג און די עפעקטען און דער פילם זענען אויסגעצייכענט.

היינט ווערט געשפילט צום לעצטען מאל „באשקע“ צו זעהר ביליגע פרייזען.

מארגען ווערט געגעבען מאריס לאמפעס אויף פיהרונג שלום-עליכעס מיטשערזערק. טוביה דער מילכיגער צו ביליגע פרייזען.

פון קינא-דעווי „יא“

דאס איצטיגע פראגראם אין קינא-דעווי „יא“ האט היפאנאטיזירט גאנץ לאנד. דאס פופלי-קום נעמט זעהר ענטוואקסטיש אויף די סימפאטישע ארטיסטען מיט עדוו. יאסאקווסקי אין דער שפיץ. אויפן עקראן דער זעהר שפאנענדער פילם א. נ. א. מען אויף איין נאכט.

א גרויסע וועקסעל-אפערע פון א ווארשעווער סוחר עם האבען געריטען א סך ראדזער פירמעס

(א) די פאליציי האט ארעסטירט דעם בעקאנ-סען אין לאנד סוחר סטאניסלאו שיעלאווסקי, פון ווארשע, וועלכער האט אדורכגעפירט א גרויסע וועקסעל-אפערע. ער האט געמליך איינגעקליפט פאר עטליכע הונדערט טויזענד זאלאטס פערשידענע סחורות און בעזאחלט מיט קנדישע וועקסלען. ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען

דראמאטישעס צענעס בעתו לייענען דעם אורטייל אין פראצעס וועגען דער אפערע מיט שמעמפעל-מארהען

דער אורטייל אין פראצעס וועגען דער אפערע מיט די שמעמפעל-מארהען איז ארויסגעטראגען נע-ווארען שבת-צוונאכטס נאך 12 א זיינער. ריכטער זאראווער האט איבערגעליענעט דעם אורטייל, לויט וועלכע: קאזשימיעזש שומיליא איז פערמשפט געווארען אויף 3 יאהר טורמע און פערלירען אלע רעכט אויף 5 יאהר. יצחק לייב טשאנסניאס האט בעקומען 2 יאהר טורמע און 1000 זל. שטראף, פערלירען די רעכט אויף 5 יאהר. אברהם קאלסקי — 1 יאהר טורמע און 200 זל. שטראף. שמואל נאליא — 10 חדשים טורמע אפגעלענען אויף 2 יאהר און 400 זל. שטראף. חיים לעווי — 8 חדשים טורמע און 800 זל. שטראף. די איבריגע בעשולדיגטע: די פרוי טשאנסניאס, שטיינשניידער, מילציקער און יענער זענען בעפרייט געווארען.

מען האט גענומען איבעררייסען דאס לייענען דעם אורטייל ביז עס האט זיך אין זאל פערזאנליך צו טשאנסניאס'ן האט מען ארויסגעוואפען די פאנא-טאווע, שומליען האט מען דערמונטערט און נאכ-דעם ווי מען האט אפגערייניגט דעם זאל פון פוב-ליקום, איז ווידער אריין אין זאל דער ריכטער-קאמ-פלעט און פארטענעצט דאס לייענען דעם אורטייל. אויפ'ן פארשלאג פון פערטיידיגער האט דאס גערייכט בעשלאסען צו בעפרייען טשאנסניאס'ן פון טורמע אויף א סוויצע פון 5000 זל.

הינט אין פאלג, טעג קומט פאר אין קינא „קאפיטאל“ די ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע פון דעם מעכטיגען יודישען פילם „יוד זיס“

דער פילם „יוד זיס“ איז געשריבען פון א גרויסען יוד וועגען א גרויסען יוד. „יוד זיס“ איז א ליכטיגע געשטאלט, וואס רייזט אין געווען רייך מיט דראמאטישע צינדערן. א נאמען, ארום יעלכען זיך רעגערעט. פאר די אויגען פון צווייטער טראגעדיע זיך בילדער פון פארשידענע יודישען געטען אין דייטשלאנד. „יוד זיס“ איז א געשטאלט, וואס רייזט און אינטריגירט, מעכט א טיפען איינדרוק און רופט ארויס א ציטער אין הארצען פון צווייטער. „יוד זיס“ איז א פילם פון גרויסען פערזענלעכע, רייך אומגעשטאטעט. מאסען סצענעס מיט א פערשונדענדישער רייכקייט. „יוד זיס“ איז א יודישער פילם, אזא מעכטיגען פילם האט נאך לאנד נישט געזעהן. — די היפאטראלע פון פילם „יוד זיס“ שפילט קאנראד ווידעל מיט אזא עקספערטע און שלמות, אז דער איינדרוק איז אפאפערענטליכער. אנהייב פון די סענסען: אין געוועהל. טעג 4 נאכמיטאג, שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זיגער בייטאג.

Zaginiony został weksel na Zł. 70 płatny 30/9 35 wyst. W. Hershkwicz na zlec. Sz. M. Bekera. Weksel niniejszy unieważnia się. Zwrócić takowy do Sz. M. Bekera, Kamienna 20. 7496

Uwaga: Sprzedam 2 pierwszo-rzędne zakłady fryzjerskie. Wia-domość Franciszkańska 6 lub Zawadzka 33 od zaraz. 7500

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11, m. 4, front. Zgłoszenia 5-6 popoł.

Dr. med. Leon Familier
איבערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפיעז 37 (בענדיקטא)
נעהמט אן פון 7-5 נאכט.

ראדזער יודישער ראקאמאדע-און-קאבראקאמאדע-פעראיי-געמינס זיך
אויף פיעטריקאווער 31, מ. 22.
264-38-טעל
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אווענד. ס'ווערען געשריבען צו יעדן ערטיילטע צעהל. אויסגעלייכט. סכסוכים און געפיהרט פל'עריי דורות און עקסמיטע-פראצעסען.

הריינע אנאנסען
1 זלאטי אנאנסע פון 15 ווערטער 1 זלאטי

רעהאלע
איבערגעגעבן פון זעקסער א שטוב מיט א קיך, ביליג דירה-געלד, ביי זיך-בערגעלעס, נאחמיטעס 21. 7499

2 אנשטענדיגע יונגעלייט זוכען א מעבלירט צימער ביי אגאיינעטליענענטער ארטאדאקסישער פאמיליע. קלינגען אין טעלעפאן 109-77.
אין בעסטען צענטרום שטאט אין איבערגעגעבן א בעקעריי איבערן-זומער-סעזאן. צו ערשטערן ביי קינדרם זאווירקע 17.

פערשידענע
ס'ווערט געזוכט פעהיגע אנשטען עי פערקויפט וויסנימאשעס פאר א יום נעהאלט. מעלדען זיך טאג-טעגליך ביי בירא פיעטריקאווער 79, פירמע „לינעוועלד“.

פרייע פאסטענס
עס ווערט געזוכט אגאיינעטענדיג יונגעל אין וויש-געשעפט נאחמיטעס 8 וואוירקע 50 קארען. 7497

Dr. D. Frid
איבערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף זאווירקע 16
פראנט 1 סט. טעל. 224-78
נעמט אן פון 9-10 און פון 5-7 או.

העלדער
הפע. פאר הויט און ווענטרישע קראנקהייטען און מענטש-שוועכע
8 טראווגמא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אוונט
זונטאג פון 11-2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארש-זאל, אונטערמיטלעכע — צומעשניצע-פרייזען

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר קינדער און פרויען-קראנקהייטען
פערזאנליכע געזונט-שטאנדרטאמא
זנערשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 8-4 אווענד.

איוש. א. רוססא
געשווארענער איבערזעצער
פאר די פראנצויזישע, רוסישע, יודישע און העברעאישע שפראכען
(אין בעזירק פון ווארש. אפגעלייגט-געריכט נארוואוויטשא 47, טעל. 245-08.
די קאנצעלאריע ערלויבט אויך דאס-מענטען אין דייטש, ענגליש, איטאליעניש.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הייט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענטש-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראגמא 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 או.
זונטאג און יום-טוב פון 9-1 שטריכטאג.
בעזונדערער ווארש-זאל פאר פרויען.

ה. קאנטאר
הפע. פאר הויט און ווענטרישע קראנקהייטען (ספעציעל-שטעכט)
פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8-2 נאכט און פון 9-6 או.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
הפע. פאר גירען, פלאג און אריין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2-3 און פון 8-6 או.

Dr. Med. J. Schlosser
כירורג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעליאנא 30, טעל. 122-16
נעהמט אן טעגליך פון 4-7 או.

אנאנסען-פרייז פאר א מיליטער-שורה
פארן טעקע-8: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-10: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-12: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-14: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-16: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-18: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-20: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-22: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-24: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-26: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-28: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען
אין טעקע-30: פרייזען אין ערליי-ט-24 גר. אין דער וויש-שטאטען